

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC
DEL PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040

Novembre 2023

Índex

1. Introducció	5
1.1 Antecedents	5
1.2 Objecte, finalitat i context del Pla General de Política Forestal	5
2. Identificació de les alternatives i descripció de l'alternativa escollida	7
2.1 Identificació de les alternatives	7
2.2 Objectius específics del PGPF 2024-2040, marc programàtic i contingut	8
3. Relació amb altres plans i programes	12
3.1 Plans i programes concurrents a Catalunya	12
3.2 Altres figures i marcs de planificació a nivell estatal i europeu	20
4. Descripció del medi	23
4.1 Orografia i climatologia	23
4.2 Xarxa hidrogràfica	27
4.3 Els terrenys forestals	29
4.4 Espais amb protecció ambiental	32
4.5 Activitats cinegètiques	37
4.6 Paisatge	38
4.7 Riscos naturals i d'origen climàtic	41
4.8 Escenari territori i socioeconòmic	44
5. Aspectes ambientalment rellevants	46
5.1 Aspectes rellevants del medi en relació a la gestió i conservació dels terrenys i recursos forestals	46
5.2 Identificació dels impactes previsibles	49
6. Consideracions finals	56

1. Introducció

1.1 Antecedents

El darrer PGPF abastava el període 2014-2024 i va ser aprovat per l'Acord GOV/92/2014, de 17 de juny, pel qual s'aprova el Pla General de Política Forestal 2014-2024.

Aquest Acord de Govern va ser objecte de recurs contenciós administratiu sol·licitant la declaració nul·la de ple dret del PGPF 2014-2024, que fou resolt per la Secció 3a de la Sala Contenciosa-Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el 20 de juliol de 2017, amb un resultat de sentència ferma a favor de la part demandant.

D'aquesta manera, el 2017 el PGPF 2014-2024 va quedar anul·lat, pel qual és necessari fer-ne la seva revisió i pertinent tramitació per tal de disposar d'un instrument vigent de política forestal a Catalunya.

1.2 Objecte, finalitat i context del Pla General de Política Forestal

El Pla General de Política Forestal (PGPF) s'emmarca en la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya, segons la qual "té per finalitat establir l'ordenament dels terrenys forestals de Catalunya per assegurar-ne la conservació i garantir la producció de primeres matèries, aprofitar adequadament els recursos naturals renovables i mantenir les condicions que permeten un ús recreatiu i cultural d'aquests terrenys".

D'acord amb el seu article 6 i 7, el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (actual Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural) ha d'elaborar el PGPF, que ha de classificar els terrenys forestals i determinar-ne l'ús, i que, d'acord amb la Llei 6/1988 ha de contenir:

- a) "La determinació i l'assenyalament de les zones susceptibles d'ésser declarades de repoblació obligatòria, de perill d'incendis o d'altres classificacions especials fonamentades en la utilitat pública i l'interès social.
- b) Els mètodes, les directrius i els programes per a la recerca, la formació i la divulgació forestals, amb especificació dels resultats a assolir.
- c) Les directrius per a fomentar i millorar la producció forestal i la indústria de transformació.
- d) Les estratègies generals per a conservar el patrimoni natural i l'ús social i recreatiu dels terrenys forestals.
- e) Els esquemes generals de compatibilitat entre la silvicultura i la producció agropecuària, principalment pel que fa a la repoblació dels terrenys agrícoles marginals i al desenvolupament de l'activitat forestal en les explotacions agrícoles
- f) Les condicions per a revisar la unitat mínima de producció forestal.
- g) Les àrees forestals d'alt risc d'incendis, amb la delimitació d'uns perímetres de protecció prioritària."

El primer PGPF va ser aprovat pel període 1994-2004. Posteriorment es va elaborar, tot comptant amb la participació pública, la versió 2007-2016 que tanmateix no fou finalment aprovada. Finalment, es va aprovar formalment el PGPF 2014-2024. Ambdós plans van ser aprovats amb una vigència de 10 anys, d'acord amb l'article 7.4 de la Llei 6/1988.

A més a més, tal i com ja es va formular en el Pla anterior, el PGPF es vol dotar de rang normatiu de Pla Territorial Sectorial, d'acord amb el capítol IV de la Llei 23/1983, de 21 de novembre, de Política Territorial i la Llei 1/1995, de 16 de març, d'aprovació del Pla Territorial General (PTG) de Catalunya. Més concretament, en les directrius específiques respecte a la planificació dels sòls d'especial interès forestal de la memòria del PTG de Catalunya (pàgina 92) es diu que cal "Impulsar la redacció del pla territorial sectorial corresponent, definit a la Llei 6/1988, forestal de Catalunya, com a Pla General de Política Forestal, amb totes les determinacions que cal que contingui, entre les quals hi ha la de classificar els terrenys forestals i determinar-ne l'ús. Aquestes determinacions seran recollides pels plans territorials parcials."

La designació del PGPF com a PTS queda a més reforça per allò establert en la Llei 3/2019, del 17 de juny, dels espais agraris, que contempla la redacció del PTS agrari de Catalunya, tot establint, segons el seu article 6.5, que el Pla ha d'incloure, entre altres, "La identificació dels espais d'alt valor agrari, definits pels plans territorials sectorials, la integritat i la naturalesa dels quals es consideri necessari preservar d'acord amb els valors, les característiques i l'interès general que tinguin per a l'equilibri territorial (...) la funció de creació de mosaic agroforestal per a la prevenció d'incendis forestals". Previsiblement, allò establert pel PGPF com a PTS s'integraria o complementaria el PTS agrari quan se'n desenvolupés la seva redacció.

Altres instruments a nivell català que estan estretament lligats amb el Pla són, entre altres, l'Estratègia Catalana de Bioeconomia¹, l'Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2030², Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030³, el Programa d'Infraestructura Verda de Catalunya⁴ o l'Agenda Rural de Catalunya (veure capítol 3).

¹ <https://govern.cat/govern/docs/2021/09/14/13/55/aaec0897-7a0a-42cf-ae89-454b16ca1d70.pdf>

² https://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/patrimoni_natural/estrategia_patrimoni_biodiversitat/Estrategia_patnat_biodiversitat.pdf

³ <https://canviclimatic.gencat.cat/ca/ambits/adaptacio/estrategia-catalana-dadaptacio-al-canvi-climatic-2021-2030/>

⁴ https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/avaluacio_ambiental/infraestructura-verda-i-serveis-ecosistemics/planificacio-execucio/programa-infraestructura-verda/

2. Identificació de les alternatives i descripció de l'alternativa escollida

2.1 Identificació de les alternatives

Es plantegen tres alternatives diferents tal i com segueix:

Alternativa 0. No elaboració del PGPF: Aquesta alternativa és la no elaboració del PGPF, fonamentant la política forestal a Catalunya en l'exercici de les competències que els hi son atribuïdes als òrgans administratius corresponents en virtut del desplegament de les funcions sobre la gestió i conservació dels terrenys forestals.

Alternativa 1. Aplicació dels preceptes vigents al PGPF 2014-2024: Consisteix en l'aplicació a un nou decenni d'allò previst en la darrera versió disponible del PGPF 2014-2024, que ja definia i consolidava les principals directrius de la política forestal a Catalunya, tot actualitzant el procediment d'avaluació ambiental per tal de resoldre les mancances metodològiques identificades a través de la sentència d'anul·lació.

Alternativa 2. Revisió, desenvolupament i aplicació del PGPF 2024-2040: Consisteix en la revisió i actualització dels continguts del PGPF, adaptant-lo a l'horitzó 2040, definint i consolidant les principals directrius de la política forestal a Catalunya d'acord amb els instruments de rang superior vigents i adaptant la realitat forestal de Catalunya als nous reptes derivats pel canvi global i l'emergència climàtica, entre altres.

Pel que fa a la primera alternativa, el no disposar d'un PGPF implica que continuïn imposant-se les tendències negatives sobre el conjunt dels terrenys i recursos forestals diagnosticades, les debilitats i les amenaces, i els impactes negatius que se'n derivin. A més, la no aplicació de les estratègies que es proposin al PGPF, dins dels objectius considerats, significaria la pèrdua de les oportunitats destinades a millorar la situació dels recursos forestals de Catalunya o el finançament de la política forestal.

Pel que fa a la segona alternativa, malgrat el PGPF 2014-2024 abordava en conjunt la multifuncionalitat del bosc, els temps transcorregut fa que no sigui necessàriament un document a nivell tècnic i estratègic als reptes actuals que, en conjunt, el canvi global, imposa al sector forestal, així com a la gestió i conservació dels recursos i terrenys forestals.

La tercera alternativa, per tant, és l'escollida, i que de millor manera pot respondre al triple objectiu de:

- Actualitzar el procediment ambiental del PGPF amb totes les disposicions corresponents.
- Actualitzar el contingut tècnic i estratègic del PGPF, al conjunt dels impactes i reptes del canvi global sobre la gestió i conservació dels terrenys i recursos forestals.
- Recuperar el rang normatiu de Pla Territorial Sectorial per tal de facilitar la coordinació amb el conjunt de polítiques sectorials que tenen efectes sobre els terrenys forestals, així com potenciar les sinèrgies entre la política forestal i la resta de polítiques sectorials, especialment pel que fa a la resiliència, salut i funcionalitat dels ecosistemes, la mitigació i adaptació front als efectes del canvi climàtic, la descarbonització de les economies i el compliment de les agendes rurals i urbanes, així com dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

2.2 Objectius específics del PGPF 2024-2040, marc programàtic i contingut

Objectius específics i calendari

En el marc del objectiu general que la Llei forestal de Catalunya preveu pel PGPF descrits en el capítol 1, el document inicial del PGPF 2024-2040 estableix els següents objectius específics:

- Promoure la gestió i conservació dels terrenys forestals per tal de potenciar la bioeconomia forestal circular, l'adaptació dels terrenys i sector forestal als impactes del canvi climàtic i els riscos socioambientals associats, el foment de la conservació de la biodiversitat forestal i restauració dels ecosistemes forestals i, en conjunt, la provisió dels serveis ecosistèmics forestals en un context de canvi global.
- Desenvolupar les eines necessàries en l'àmbit tecnològic, financer i de planificació que recolzi la gestió forestal sostenible i a la propietat forestal, així com el paper de les empreses i la indústria forestal com a principals agents de la cadena de valor dels productes forestals que són la base d'una bioeconomia circular i amb criteris de sostenibilitat.
- Promoure una planificació eficient dels terrenys forestals amb models participats de governança, tot potenciant la coordinació i incorporació dels valors econòmics i ecosistèmics forestals així com la gestió integrada dels riscos forestals en altres planificacions sectorials per a fomentar sinergies, evitar disfuncions i fer un ús eficient dels recursos públic-privats disponibles.
- Promoure la formació, la innovació, la transferència de tecnologia, i la tecnificació dels processos productius del sector forestal així com la valorització del conjunt de serveis ecosistèmics forestals.
- Millorar la percepció social de la gestió forestal sostenible i promoure l'ús i aprofitament sostenible de llurs productes així com de les activitats al medi forestal de forma compatible amb la gestió i conservació dels terrenys i la biodiversitat forestal, i els drets dels titulars dels terrenys.

Marc programàtic

El Pla actual objecte d'avaluació preveu un horitzó per al 2040, el que suposa un termini major de 10 anys previstos a la Llei forestal de Catalunya. El motiu fonamentalment és oferir un escenari temporal més adient a la visió estratègica que li correspon al document, tot considerant en el sistema d'avaluació i seguiment del document les revisions i actualitzacions intermèdies necessàries.

Els objectius específics es concreten i desenvolupen a través del Pla d'Acció que està previst d'organitzar-se en els següents Eixos estratègics i Línies d'actuació (LA):

Eix 1. Governança, Finançament i Comunicació

LA 1.1. Planificació estratègica

LA 1.2. Actualització de normatives forestals

LA 1.3. Governança compartida dels boscos i participació dels ens locals

LA 1.4. Finançament i fiscalitat forestal

LA 1.5. Programa de comunicació i divulgació dels valors forestals

Eix 2. Bioeconomia i desenvolupament rural i territorial

LA 2.1. Impuls de la gestió multifuncional planificada dels terrenys forestals

LA 2.2. Incrementar la mobilització de productes fusters i optimització del cicle del carboni

LA 2.3. Mobilització d'altres productes forestals

LA 2.4. Millora i diversificació de la transformació industrial i l'ús de bioproductes de valor afegit

LA 2.5. Diversificació i dinamització del sector surer

LA 2.6. Promoció de l'activitat silvopastoral i els sistemes agroforestals

LA 2.7. Promoció de la gestió cinegètica i de les reserves de caça

LA 2.8. Promoció de la gestió piscícola i pesca continental sostenible

LA 2.9. Valorització de les externalitats i pagaments ambientals

Eix 3. Incendis forestals i adaptació al canvi climàtic

LA 3.1. Impuls a la creació de paisatges resilents i gestió global del risc d'incendis forestals

LA 3.2. Planificació, creació i consolidació de les infraestructures de prevenció d'incendis i suport a l'extinció

LA 3.3. Boscos i aigua: foment de la gestió hidrològic-forestal i conservació de sòls forestals

LA 3.4. Sanitat forestal: seguiment de l'estat vital dels ecosistemes forestals davant el canvi climàtic i gestió de les plagues i malures

LA 3.5. Manteniment, millora i ús sostenible dels recursos genètics forestals

LA 3.6. Restauració d'ecosistemes afectats per pertorbacions naturals i lluita contra la desertificació

Eix 4. Biodiversitat i infraestructura verda

LA 4.1. Foment de la gestió forestal per a la conservació de la biodiversitat en els ecosistemes forestals

LA 4.2. Definició i cartografia de la infraestructura verda forestal

LA 4.3. Gestió i conservació de boscos de ribera

LA 4.4. Gestió de las àrees d'interès faunístic y florístic

LA 4.5. Ordenació de l'ús recreatiu dels terrenys forestals

LA 4.6. Impuls al manteniment i millora del domini públic forestal i el domini públic hidràulic

Eix 5. Recerca, innovació i formació

LA 5.1. Impuls a la recerca aplicada i la transferència de coneixement i tecnologia forestal

LA 5.2. Impuls a la formació qualificada dels treballadors del sector forestal

LA 5.3. Impuls a la gestió de dades sobre el sector forestal

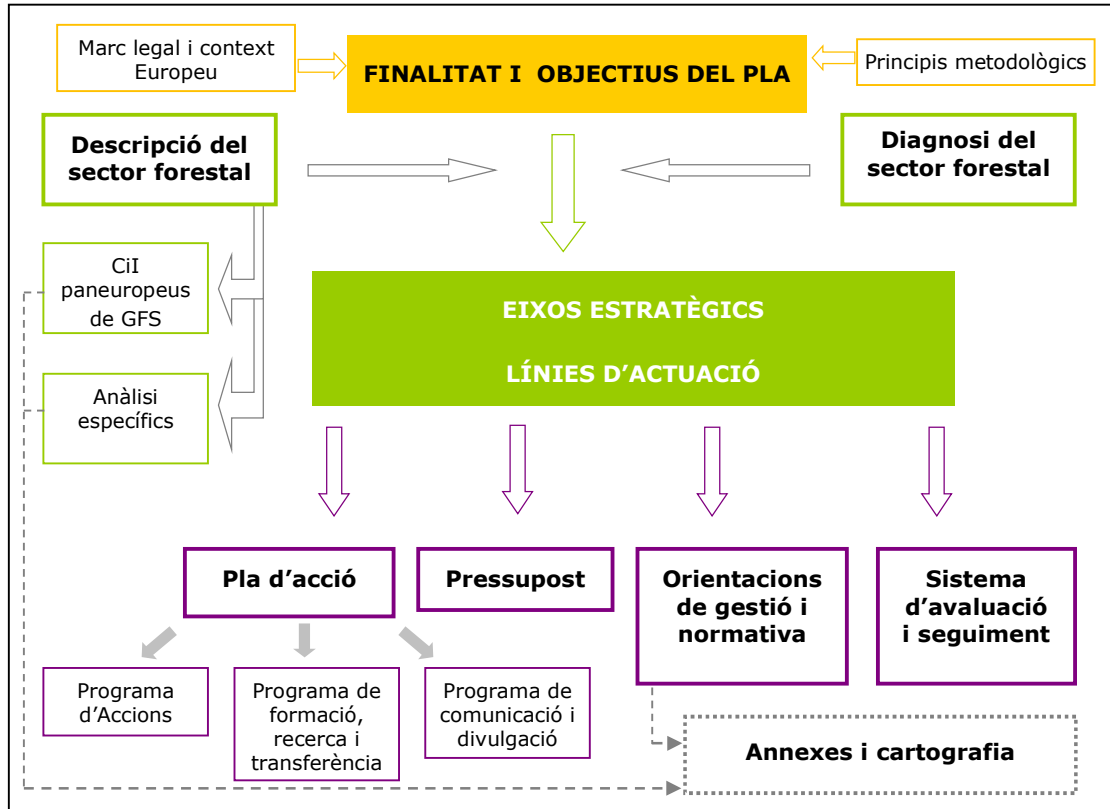
Contingut i desenvolupament

El document del PGPF 2024-2040 es composarà dels següents apartats:

- Introducció i marc legal: s'introdueix el context territorial, social i econòmic en el qual es desenvolupa el PGPF i el marc legal en el qual s'emmarca, incloent la seva concepció com a Pla Territorial Sectorial.
- Metodologia i estructura del Pla: s'identifica i es descriu el mètode emprat per al desenvolupament del PGPF i l'estructura que articula el contingut del document.
- Finalitat i objectius: defineix quin és el propòsit d'acord amb la llei forestal i quins són els objectius de la política forestal a Catalunya. Els objectius, per tant, tenen caràcter transversal i en general s'hauran de desenvolupar a través de diverses accions.
- Descripció del sector forestal català: inclou una descripció dels boscos i del sector forestal que podrà fer-se a partir dels Criteris i Indicadors pan-europeus de gestió forestal sostenible.
- Diagnosi del sector: es nodreix de la informació de la descripció, però també de les aportacions dels principals agents econòmics del sector, a més d'altres fonts com les conclusions dels principals espais de debat que celebra el sector forestal català a través de jornades, seminaris o reunions de treball. Incorporarà una diagnosi dels boscos i del sector forestal català a partir d'una matriu DAFO (debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats).
- Eixos estratègics i línies d'actuació: suposen el marc de referència programàtic per al compliment dels objectius i el seu desenvolupament a través del programa d'accions. Els eixos estratègics tindran en compte la informació dels criteris pan-europeus de gestió forestal sostenible i la seva transposició als objectius de política forestal definits a Catalunya. Actualment es disposa d'una proposta de 5 eixos estratègics i 28 línies d'actuació, establint un marc programàtic simplificat i operatiu.
- Pla d'acció: s'organitza a partir dels eixos i les línies d'actuació de l'apartat anterior i, per tant, manté la correspondència amb el compliment dels criteris paneuropeus i objectius del PGPF. El Pla d'acció inclourà un Programa de formació, recerca i transferència així com un Programa de comunicació i divulgació.
- Pressupost i calendari: recollirà la dotació econòmica estimada per al compliment de les accions del PGPF i el seu calendari d'execució.
- Orientacions i normativa de política forestal: Podrà incloure disposicions general i normatives sobre la gestió, conservació i/o planificació dels terrenys i recursos forestals.
- Sistema d'avaluació i seguiment: ha de servir per organitzar un sistema d'informació, que permeti avaluar el grau de compliment dels objectius de política forestal a Catalunya. No s'ha de confondre amb el seguiment de l'estat dels boscos i del sector forestal, que ja s'avaluarà en l'apartat de descripció. En aquest cas, es tractarà de recollir informació sobre el grau d'aplicació del PGPF.
- Annexes i cartografia. Inclourà informació complementària així com aquella cartografia vinculant subjecte a norma, atesa la seva naturalesa de Pla Territorial Sectorial. Aquesta part formarà part de la documentació definitiva del PGPF.

La Figura 1 recull l'esquema de l'organització dels diferents apartats del Pla esmentats. Al tractar-se d'un esquema inicial, alguns apartats poden ser objecte de modificació.

Figura 1. Esquema d'organització del PGPF

Font: Elaboració pròpia.

3. Relació amb altres plans i programes

3.1 Plans i programes concurrents a Catalunya

L'abast del PGPF aplica directament sobre els territoris forestals i, indirectament, sobre el conjunt del territori de Catalunya pels efectes que el Pla té sobre l'estructuració del món forestal i la gestió dels espais naturals i la biodiversitat.

D'acord amb l'article 18 de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental, s'han identificat els principals plans i programes sectorials concurrents a Catalunya que poden interaccionar amb les disposicions i abast del PGPF. En total, s'han descrit 15 figures, agrupades en diversos àmbits temàtics com segueix:

- **Planificació territorial**
 - Pla Territorial General de Catalunya (PTGC)
 - Plans Territorials Parcial (PTP)
 - Pla comarcal de muntanya 2009-2012 (PCM)
- **Planificació urbanística**
 - Plans Directors Urbanístics (PDU) i Plans d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM)
- **Desenvolupament sostenible**
 - Pla Nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya
 - Agenda dels Pobles i Ciutats Catalunya 2050
 - Estratègia Catalana de Bioeconomia 2030
- **Medi natural i forestal**
 - Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i Plans de conservació de fauna
 - Programa d'Infraestructura Verda de Catalunya
 - Agenda Forestal de Catalunya
 - Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2030
- **Canvi climàtic**
 - Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic 2021-2030 (ESCACC30)
- **Protecció civil**
 - Pla especial d'emergències per incendis forestals de Catalunya (INFOCAT)
 - Pla especial d'emergències per allaus a Catalunya (ALLAUCAT)
- **Planificació hidrològica**
 - Pla de gestió del districte conca fluvial a Catalunya 2022-2027 (PGDCFC)

A la Taula 1 s'exposa una valoració de les possibles incidències dels instruments de planificació amb el PGPF 2024-2040.

Taula 1. Plans i programes relacionats amb el Pla General de Política Forestal 2024-2040 a Catalunya

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
PLANIFICACIÓ TERRITORIAL	
<p>Pla Territorial General de Catalunya (PTGC)</p>	<p>El Pla Territorial General de Catalunya (PTGC), aprovat per la Llei 1/1995, de 16 de març, defineix en resposta a les seves determinacions principals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La determinació dels espais i/o els elements naturals que cal conservar per raó d'interès general referit a tot el territori. - La definició de terres d'ús agrícola o forestal d'especial interès que cal conservar o ampliar per les seves característiques d'extensió, situació i de fertilitat. - La indicació de les àrees del territori en les quals cal promoure usos específics. <p>El PGPF haurà d'adequar-se a les directrius generals del PTGC especialment sobre la conservació dels sòls d'alt valor i la conservació del medi natural.</p>
<p>Plans Territorials Parcials (PTP)</p>	<p>El PTGC es desplega en el territori mitjançant els Plans Territorials Parcials (PTP), que concretament són vuit: Alt Pirineu i Aran, Àmbit Metropolità, Camp de Tarragona, Comarques Centrals, Comarques Gironines, Comarques de Ponent, Penedès (en redacció) i Terres de l'Ebre.</p> <p>Les determinacions dels PTP s'articulen a través de tres sistemes bàsics del territori: el sistema d'espais oberts, el sistema d'assentaments i el d'infraestructures de mobilitat.</p> <p>D'entre els criteris de planejament territorial exposats en els PTP, els que tenen una aplicació més directa sobre els espais oberts, i que ha de contemplar especialment el PFPG són:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afavorir la diversitat del territori, mantenint la referència de la seva matriu biofísica. - Protegir els espais naturals, agraris i no urbanitzables en general com a components de l'ordenació del territori. - Preservar el paisatge com un valor social i un actiu econòmic. - Moderar el consum de sòl. <p>El PGPF, pels seu caràcter vertebrador de la política i l'activitat forestal en general, haurà de conservar els principis de la planificació territorial.</p>
<p>Pla comarcal de muntanya 2009-2012 (PCM)</p>	<p>El Pla comarcal de muntanya és l'instrument bàsic per al desenvolupament i aplicació de la política de muntanya, tal i com estableix l'article 4.1 de la Llei 2/1983, de 9 de març, d'alta muntanya. L'últim Pla comarcal de muntanya aprovat (2009 – 2012) fusiona tots els plans comarcals en un sol document. En ell es recull l'anàlisi socioeconòmica i territorial del conjunt de les deu comarques de muntanya de Catalunya i es detallen les actuacions previstes des d'una perspectiva sectorial, i el seu pressupost associat, per a cada comarca.</p> <p>Les disposicions del PGPF hauran de ser conseqüents amb les previsions del PCM, tot tenint en compte les peculiaritats d'aquests territoris.</p>
PLANIFICACIÓ URBANÍSTICA	
<p>Plans Directors Urbanístics (PDU) i Plans d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM)</p>	<p>Els PDU i els POUM són figures de planificació urbanística en coherència amb la planificació territorial, que estan regulats pel Decret Legislatiu 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme. Els PDU estableixen les directrius per coordinar l'ordenació urbanística d'un territori d'abast supramunicipal, alhora que defineixen mesures de protecció del sòl no urbanitzable, i els criteris per a l'estructuració orgànica d'aquest sòl.</p>

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
	<p>Els POUM ordenen la classificació i qualificació del sòl d'un àmbit municipal concret, classificant el sòl, amb la finalitat d'establir-ne el règim jurídic corresponent, sempre respectant les figures de planificació de rang superior.</p> <p>El desplegament del PGPF haurà de tenir en compte la interacció entre la matriu forestal i urbana. El PGPF, al correspondre a un Pla Territorial Sectorial (PTS), prevaldrà davant aquests plans d'escala menor.</p>
PLANIFICACIÓ SECTORIAL	
DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE	
<p>Pla Nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya</p>	<p>El Pla té com a objectiu la implementació de l'Agenda 2030 a Catalunya, vetllant per l'assoliment dels 17 Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) mitjançant polítiques públiques impulsades per la Generalitat de Catalunya. El Pla està concebut com un instrument dinàmic, que ha d'anar millorant a mesura que es vagi avançant en el procés periòdic d'actualització.</p> <p>La majoria de compromisos tenen una dimensió interna i s'orienten a Catalunya. També hi ha compromisos a escala global, en relació al compromís de Catalunya amb la comunitat internacional. El Pla està concebut també com un instrument per garantir la coherència de les polítiques per al desenvolupament sostenible. Vincula les fites de l'Agenda 2030 de les Nacions Unides amb la planificació i normativa vigent, el Pla de Govern i els plans departamentals.</p> <p>En el moment de la seva aprovació, el Pla tenia definits 920 compromisos del Govern que han de contribuir a assolir els ODS.</p> <p>El PGPF haurà de tenir en compte els compromisos definits que puguin estar directa o indirectament relacionats amb els terrenys i recursos forestals i la seva ordenació.</p>
<p>Agenda dels Pobles i Ciutats Catalunya 2050</p>	<p>Tot i no ser un pla o un programa, aquesta eina, aprovada el 2022, permet potencial les oportunitats i afrontar els reptes que planteja la creixent urbanització. La planificació urbana és un instrument que permet l'assoliment de la qualitat de vida i el benestar de les persones. L'objectiu de l'Agenda és potenciar i articular de manera eficient el sistema de ciutats existent, així com avançar cap a una compacitat, mixtura d'usos i cohesió social, de manera que es minimitzi l'ocupació de nous sòls, es garanteixi la proximitat als serveis, alhora que s'asseguri la massa crítica poblacional necessària per a l'ús eficient del transport públic, els serveis i instal·lacions i la millora de les condicions de vida de la població.</p> <p>El PGPF haurà de tenir en compte els principis bàsics de l'Agenda i tenir en compte aquells aspectes que afectin la matriu forestal urbana.</p>
<p>Estratègia Catalana de Bioeconomia 2030</p>	<p>Aquesta estratègia té per objectiu promoure el creixement i desenvolupament sostenible de l'economia catalana mitjançant el foment de la producció de recursos biològics i de processos locals i renovables. Més concretament, se centra en els àmbits i activitats de la bioeconomia menys desenvolupats i que, per tant, necessiten un suport institucional més actiu a través de la implementació de mesures i accions específiques que facilitin el seu impuls i consolidació a mitjà i llarg termini. Aquesta eina estableix 37 mesures estructurades en 7 objectius estratègics: (1) millorar l'aprofitament de la biomassa de Catalunya mitjançant la caracterització, quantificació, optimització de la gestió i distribució; (2) desenvolupar un teixit empresarial basat en la bioeconomia circular arreu del territori, posant especial atenció al primer sector; (3) fomentar l'ús i consum de bioproductes, bioenergia i biomaterials al mercat; (4) promoure els paisatges agroforestals resilents i la</p>

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
	<p>provisió sostenible de serveis ecosistèmics en el context de la bioeconomia circular catalana; (5) situar el coneixement com a motor de la bioeconomia circular; (6) enfortir el rol de l'administració i adaptar el marc normatiu i legal de manera que afavoreixi la bioeconomia circular a Catalunya; i (7) preparar a la societat catalana pel canvi cap a la bioeconomia circular.</p> <p>De les diferents cadenes de valor prioritzades en l'Estratègia, es destaquen la de millorar la gestió forestal i l'aprofitament dels recursos forestals, i la creació de paisatges agroforestals resilients i la provisió sostenible de serveis ecosistèmics.</p> <p>El PGPF ha de tenir en compte els preceptes dissenyats en aquesta Estratègia, i garantir-ne el seu compliment en aquells espais del seu àmbit d'actuació.</p>
MEDI NATURAL I FORESTAL	
<p>Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) i Plans de conservació de fauna</p>	<p>El Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), aprovat pel Decret 328/1992, estableix la xarxa d'espais naturals protegits a Catalunya, amb l'objectiu de conservar el patrimoni geològic, els hàbitats i els ecosistemes més representatius i més ben conservats del nostre país.</p> <p>El Pla determina un règim bàsic de protecció aplicable a tots els espais, que es determina en cada cas concret, o mitjançant els Plans especials del medi natural i del paisatge, en els que s'estableix una ordenació dels usos i normes de protecció específiques per a cada espai d'interès natural, o bé declarant-los espais naturals de protecció especial (ENPEs), és a dir, parcs nacionals, parcs naturals, reserves naturals o paratges naturals d'interès nacional, assolint així una regulació jurídica pròpia. De fet, d'acord amb la Llei 12/1985, d'espais naturals, el PEIN inclou tots els ENPE's existents a més de tots els espais que integren la Xarxa Natura 2000 (ZEPA's i ZEC's). En el cas dels espais inclosos en la Xarxa Natura 2000, existeixen unes Directrius de gestió específiques en les que es fa referència explícita a aspectes relacionats amb les activitats agrícoles i ramaderes en aquests espais: "La gestió agrària anirà encaminada al manteniment de les explotacions existents d'una manera compatible amb la conservació dels valors naturals de l'espai".</p> <p>Entre les funcions de les àrees naturals protegides, destaca com a primordial la preservació de la biodiversitat. L'ordenació territorial ha de protegir també aquells hàbitats naturals o seminaturals que actuen com a passadissos o connectors i contribueixen a la preservació de les zones o espècies de més vàlua. Tanmateix, n'hi ha d'altres que són també importants com l'experimentació de mètodes d'aprofitament sostenible dels recursos naturals, la protecció estricta de determinats elements naturals o paisatges singulars, l'educació i la sensibilització ambientals, la recerca, etc. En alguns supòsits, els espais naturals protegits tenen com a objectiu el desenvolupament sostenible de zones rurals socioeconòmicament deprimides.</p> <p>El PEIN té la categoria de Pla Territorial Sectorial fet que implica l'obligatorietat en el compliment de les seves normatives i determinacions que alhora tenen caràcter vinculant per a la resta d'instruments de planificació territorial i sectorial catalans.</p> <p>D'altra banda, també cal destacar la normativa específica de conservació de fauna i flora que tenen relació directa amb el PGPF com ara el Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de protecció dels animals, que estableix les normes generals per a la protecció i el benestar dels animals que es troben de manera permanent o temporal a Catalunya.</p> <p>En tots els casos, l'aplicació del PGPF haurà d'integrar la protecció dels espais determinats en aquests instruments i normatives.</p>

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
<p>Programa d'Infraestructura Verda de Catalunya</p>	<p>El Programa d'Infraestructura Verda de Catalunya (PIVC) és una iniciativa “per a la millora d’alguns dels elements que han de configurar la Infraestructura Verda (IV) en l'àmbit català i que previsiblement seran incorporats al marc de les estratègies corresponents”. Pretén identificar i prioritzar les actuacions de millora dels elements de la IV a escala regional, i dotar-se d'un instrument d'actuació objectiu, flexible i adaptable al marc de les futures estratègies estatal i catalana.</p> <p>El PIVC s'adreça prioritàriament a les actuacions de millora en la matriu territorial, amb l'objectiu de revertir l'acumulació d'impactes en àmbits sense figures de protecció, i sota el criteri de complementar i no interferir en la responsabilitat d'altres òrgans administratius.</p> <p>L'objectiu general del PIVC és establir un full de ruta per a desenvolupar actuacions ambientals que contribueixin a millorar la IV de Catalunya.</p> <p>El PGPF haurà de tenir en compte els preceptes recollits en el PIVC i complementar-se com a instrument ordenador.</p>
<p>Agenda Forestal de Catalunya</p>	<p>Tot i no ser un pla o programa, aquest instrument és de rellevant importància en estar estretament lligat al PGPF.</p> <p>L'Agenda Forestal té una projecció temporal que avarca el 2020-2050 i es posiciona com un espai de diàleg amb els principals agents del sector forestal, avaluant aquelles mesures de caràcter estructural que el sector necessita per millorar i prosperar. L'agenda identifica una sèrie d'accions que cal emprendre a curt termini, i que és viable i necessari executar. Així doncs, és un pacte entre l'Administració i el sector per incidir en aquells aspectes on calen canvis.</p> <p>El principal objectiu és determinar el full de ruta de les polítiques forestals a Catalunya i crear un punt de partida comú per al futur del sector amb tots els agents implicats. Aquestes accions no substitueixen documents estratègics com el PGPF o semblants. Tampoc no determina on han d'incidir els pressupostos disponibles, sinó més aviat canvis legislatius, d'estructura o d'orientació dels esforços de l'Administració.</p> <p>El PGPF ha d'estar plenament alineat amb els objectius i determinacions de l'Agenda Forestal, que es posiciona com una eina complementària per a la política forestal catalana.</p>
<p>Estratègia del Patrimoni Natural i la Biodiversitat de Catalunya 2030</p>	<p>Amb l'Estratègia es dona resposta a diferents mandats internacionals sobre conservació de la natura. Aquest instrument és una referència adoptada pel Govern, no només per a les polítiques de conservació específiques, sinó també per a altres polítiques sectorials, que d'aquesta manera, poden contribuir a millorar la integració de la biodiversitat en el seu disseny i aplicació.</p> <p>L'Estratègia consta d'un guió propi específic per assolir la fita de conservar el patrimoni natural i la biodiversitat, adaptat a la realitat catalana, i amb uns objectius estratègics que identifiquen les prioritats, d'acord amb sis àmbits temàtics clau: el coneixement, la conservació, el model territorial, les polítiques sectorials, l'organització administrativa, legal i fiscal i la implantació social.</p> <p>D'aquests àmbits s'especifiquen 16 objectius estratègics i es concreten en 30 objectius operatius revisables cada 4 anys. Dins de cada objectiu operatiu s'inclouen unes línies d'actuació que en faran possible l'assoliment. Les línies d'actuació s'aniran traduint en accions executives que s'integraran en l'acció de govern per a la conservació del patrimoni natural.</p>

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
	<p>El PGPF ha de tenir en compte els objectius i les línies d'actuació de l'Estratègia per tal de garantir-ne el seu compliment en aquells espais que siguin del seu àmbit d'actuació.</p>
CANVI CLIMÀTIC	
<p>Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic 2021-2030 (ESCACC30)</p>	<p>L'ESCACC30 és aquest nou marc estratègic per a l'horitzó 2030 i dona continuïtat a l'ESCACC20 aprovada el 2012 per a l'horitzó 2020. L'Estratègia s'estructura a través d'una sèrie de mesures d'adaptació d'acord amb el grau de vulnerabilitat dels sectors i sistemes, i d'acord amb les actuacions que en matèria d'adaptació estan implantant altres nacions i estats del món traduïdes a l'especificitat del territori català. Inclou per tant, la necessitat que l'Estratègia faciliti la coordinació entre polítiques sectorials diverses amb clara incidència ambiental. El seu principal objectiu estratègic és la reducció de la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic.</p> <p>L'Estratègia estableix 2 objectius operatius: (1) Generació i transferència de coneixement sobre l'adaptació al canvi climàtic (CONADAPT) i (2) Augment de la capacitat adaptativa de sectors i/o sistemes, a partir del reforç de la capacitat de resiliència de la disminució de l'exposició dels sistemes i dels sectors sota premisses de sostenibilitat social, ambiental i econòmica (CAPADAPT). Aquests objectius operatius es concreten en una sèrie de mesures d'adaptació específiques per a cada un dels sectors estudiats, entre els quals es troba el forestal.</p> <p>L'Estratègia defineix també una sèrie de mesures relacionades amb la gestió forestal.</p> <p>El PGPF està en línia amb l'Estratègia i ha de tenir en compte els aspectes específics de la mateixa a l'hora de desenvolupar el seu Pla d'Acció.</p>
PROTECCIÓ CIVIL	
<p>Pla especial d'emergències per incendis forestals de Catalunya (INFOCAT)</p>	<p>L'INFOCAT és un pla de Protecció Civil i inclou disposicions que afecten la prevenció dels incendis forestals. Aquest Pla desenvolupa el marc jurídic-funcional per a fer front a les emergències derivades dels incendis forestals i conté una anàlisi robusta del risc, qualificant el nivell de risc dels municipis catalans i els Perímetres de Protecció Prioritària (PPP), que són zones definides amb un alt risc d'incendi que poden derivar en la creació d'un Gran Incendi Forestal donada la disposició de gran continuïtat de massa forestal juntament amb una meteorologia específica. Per tant, segueixen criteris físics lògics al desenvolupament del risc. Els límits d'aquestes zones són grans infraestructures viàries, conreus, nuclis de població, xarxa hidrogràfica, etc.</p> <p>El PGPF, i la seva incidència en l'àmbit dels incendis forestals, ha d'estar coordinat amb la gestió del risc que deriva d'aquesta figura, especialment pel que respecta als PPP.</p>
<p>Pla especial d'emergències per allaus a Catalunya (ALLAUCAT)</p>	<p>ALLAUCAT constitueix un pla especial amb la finalitat de disposar d'una planificació d'emergències que permeti afrontar i gestionar eficaçment les incidències i emergències per allaus que es donin dins l'àmbit territorial de Catalunya. Fonamentalment estableix l'estructura de resposta per gestionar qualsevol emergència associada a allaus. Tanmateix, incorpora informació sobre l'anàlisi del risc (Capítol 2 i Annex 6). A banda, es disposa de la Base de dades d'allaus de Catalunya (BDAC) i informació complementària de proteccions contra allaus, a través del visualitzador Geoíndex Allaus, que integra tota la informació nivològica i d'allaus recopilada des de l'any 1986 dels episodis majors d'activitat d'allaus al Pirineu català fent les tasques de seguiment i cartografia d'allaus.</p>

PLA O PROGRAMA	COORDINACIÓ AMB PLA GENERAL DE POLÍTICA FORESTAL 2024-2040
----------------	--

El PGPF, i la seva incidència en l'àmbit de la funció protectora dels boscos, ha d'estar coordinat amb la gestió del risc que deriva d'aquesta figura, especialment pel que respecta a la cartografia d'allaus i les zones de risc.

PLANIFICACIÓ HIDROLÒGICA

Pla de gestió del districte conca fluvial a Catalunya 2022-2027 (PGDCFC)

El Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya és l'instrument de planificació de l'aigua per al període 2022-2027 en l'àmbit territorial de competència de la Generalitat de Catalunya i s'articula sota els principis de la DMA, 2000/60/CE, i del text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya (aprovat pel Decret 3/2003, de 4 de novembre).

El PGDCFC és l'eina que determina les accions i les mesures necessàries per desenvolupar els objectius de la planificació hidrològica del districte de conca fluvial de Catalunya. El seu àmbit territorial està constituït per les conques hidrogràfiques internes de Catalunya i per les aigües subterrànies i costaneres associades.

La finalitat del Pla és garantir la satisfacció de la demanda i, alhora, protegir l'entorn i fer prevaldre la sostenibilitat ambiental, econòmica i social, així com la racionalitat en l'ús dels recursos hídrics. El bon estat de les masses d'aigua és el principal objectiu ambiental del Pla de gestió. Entre els problemes més importants que es consideren en el Pla que cal solucionar es troba la contaminació difusa de les aigües per adobs d'origen orgànic i inorgànic. Per resoldre aquesta problemàtica, les mesures adoptades pel Pla es focalitzen principalment en fomentar la reducció dels nitrats presents en el sòl mitjançant actuacions tant en el sector agrícola com en el ramader.

El PGPF, haurà de vetllar per la correcta gestió i consideració dels espais reguladors i essencials per a la gestió de l'aigua.

DESENVOLUPAMENT RURAL

<p>Programa de desenvolupament rural de Catalunya (PDR)</p>	<p>El Programa de desenvolupament rural (PDR) de Catalunya és l'eina a través de la qual s'implementen les directrius i estratègies, tant comunitàries com estatals i autonòmiques, en matèria de desenvolupament rural. Alhora, també es tracta del principal instrument que disposa el Govern de Catalunya per implementar una política estructural dirigida al món rural, amb una especial atenció al sector agrari. Actualment el Programa vigent és una extensió del 2014-2020.</p> <p>Entre els seus objectius prioritaris es troben els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Augment de la competitivitat del sector agrícola i forestal. - Millora del medi ambient i entorn rural. - Millora de la qualitat de vida a les zones rurals i foment de la diversificació de l'economia rural. <p>La concreció d'aquests objectius es traslladen en una sèrie de prioritats, entre les quals hi ha la de fomentar la transferència i innovació del sector forestal a les zones rurals; promoure la gestió forestal sostenible; i promoure l'eficiència dels recursos i fomentar el pas a una economia baixa en carboni i capaç d'adaptar-se al canvi climàtic en el sector forestal.</p> <p>El PGPF s'articula com una eina del Departament per assolir aquests objectius.</p>
--	---

<p>Agenda Rural de Catalunya</p>	<p>Tot i no ser un pla o un programa, aquesta eina es va aprovar el 2022 i és de rellevant importància ja que identifica i dibuixa les línies de desenvolupament rural dels propers anys, i busca identificar, i posar sobre la taula, les necessitats de l'espai rural que cal cobrir de manera imprescindible per a garantir un nivell de vida suficient per a què tothom qui vulgui pugui desenvolupar-hi el seu projecte vital. Les realitats del món rural a Catalunya són diferents, i és per això que cal abordar les diferents necessitats d'una manera conjunta, però també específica, bastant-se en l'equilibri territorial per tal que esdevinguin oportunitats de canvi que ajudin a la transició social, econòmica i ecològica.</p> <p>Un dels eixos estructurals de l'Agenda Rural és la gestió forestal, posant l'accent en la silvicultura, la prevenció d'incendis forestals i les oportunitats dels aprofitaments no fustaners.</p> <p>El PGPF incidirà de ple en la el punt 5 (Gestió forestal) de la llista d'accions prioritzades de l'Agenda Rural, i també d'una manera més indirecta en la resta d'eixos, en tant el Pla tindrà una influència per a tot el territori català, i especialment per als territoris rurals.</p>
---	--

<p>Pla Estratègic de la Ramaderia Extensiva a Catalunya 2021-2030</p>	<p>El Pla exposa els reptes i les problemàtiques a les que s'encara la ramaderia extensiva a Catalunya i presenta els eixos d'actuació que han de permetre millorar-ne la seva situació en un termini de deu anys. L'objectiu general del pla estratègic és adquirir un millor coneixement de l'estat de la ramaderia extensiva a Catalunya i dissenyar línies estratègiques que millorin la situació actual del sector. Aquest objectiu genèric s'especifica en 5 objectius específics: (1) Afavorir la viabilitat econòmica i sostenibilitat de les explotacions i altres subsectors associats a la ramaderia extensiva; (2) Diferenciar, tant en l'àmbit legal com en la cadena de valor, la ramaderia extensiva donant a conèixer els seus beneficis i serveis ambientals; (3) Fomentar i impulsar la comercialització i el consum dels productes i serveis derivats de la ramaderia extensiva; (4) Millorar l'acció de govern sobre la ramaderia extensiva, entesa com les actuacions de l'administració pública que afecten les persones titulars d'explotacions ramaderes en extensiu i altres ens del sector; i (5) Potenciar un nou model de governança recolzat en la participació de tot el sector i els agents actius en el territori i en la cadena de valor de la ramaderia extensiva. I 6 eixos d'actuació: (1) producció ramadera sostenible; (2) cadena de valor; (3) gestió</p>
--	---

del territori; (4) participació i governança; (5) valorització, comunicació, promoció; i (6) generació de coneixement i innovació.

El PGPF ha de tenir en compte els objectius i els eixos d'actuació del Pla per tal de garantir-ne el seu compliment en aquells espais que siguin del seu àmbit d'actuació.

SECTOR ENERGÈTIC

Pla de l'Energia i Canvi Climàtic de Catalunya 2012 – 2020 (PECAC)

El Pla de l'Energia i Canvi Climàtic de Catalunya 2012 - 2020, aprovat pel Govern en data 09/10/2012, té com objectius garantir la seguretat i la qualitat del subministrament, establir un model competitiu econòmicament i amb menys dependència exterior, respectar el medi ambient, donar un pes més gran a les energies renovables, reduir el consum de combustibles fòssils i millorar l'eficiència en la utilització de l'energia, tot plegat per arribar a un model català de generació i consum d'energia que sigui sostenible.

El Pla contempla la mitigació dels gasos d'efecte hivernacle (GEH -bàsicament CO₂) vinculats al Cicle Energètic i proposa la valorització energètica de residus. Entre els principals eixos estratègics del Pla, i per tal d'assolir el desenvolupament sostenible de Catalunya, es proposa impulsar, entre altres, per l'aprofitament energètic de la biomassa forestal.

El PGPF contempla la gestió forestal com a part integrant de la generació de biomassa forestal per a la producció d'energia sostenible.

Estratègia per a promoure l'Aprofitament Energètic de la Biomassa Forestal i Agrícola

Tot i no ser un Pla o un Programa, aquest document és de rellevant importància ja que defineix un model per a l'ús sostenible de la biomassa basat en la cooperació de diferents departaments de la Generalitat i identificar els punts clau per consolidar el sector. Aquesta estratègia ha de prioritzar adequadament els usos energètics de la biomassa forestal atenent a criteris d'eficiència energètica, de seguretat energètica i diversificació energètica en sectors consumidors crítics en relació amb la seva dependència de les energies fòssils. L'instrument se centra en l'aprofitament energètic de la biomassa d'origen forestal a Catalunya, plantejant el potencial existent i les opcions d'aprofitament energètic, identificant les oportunitats que pot aportar el seu desenvolupament i les barreres que existeixen, des del punt de vista tècnic, econòmic, ambiental, legal i social. Tanmateix, es fa referència a l'aprofitament energètic de la biomassa d'origen agrícola, pel seu paper complementari a la d'origen forestal.

El PGPF ha de promoure l'ús de la biomassa forestal tenint en compte els preceptes d'aquesta Estratègia.

3.2 Altres figures i marcs de planificació a nivell estatal i europeu

D'altra banda, el Pla ha de ser coherent amb les disposicions de política forestal a nivell Europeu i Espanyol, les quals quedaran integrades tan en els principis metodològics com en el disseny dels objectius i pla d'acció.

Pel que respecta al marc legal Espanyol, la política forestal queda emmarcada en la **Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Montes**, que té per objecte "garantir la conservació i protecció de les forests espanyoles, promovent la seva restauració, millora, sostenibilitat i aprofitament racional, recolzant-se en la solidaritat col·lectiva i la cohesió territorial". A més a més, els terrenys forestals són objecte d'altres instruments aprovats recentment com ara l'**Estratègia Nacional de la**

Infraestructura verda i de la connectivitat i restauració ecològiques (2020 – 2050)⁵, ja que d'acord amb la modificació de la Llei 43/2003⁶, es va introduir “la consideració de les forests com a infraestructures verdes per a millorar el capital natural i la seva consideració en la mitigació del canvi climàtic”. Aquesta Estratègia es concep com una eina encaminada a promoure i implementar un canvi en el model d'ordenació i planificació territorial, emmarcat en un procés cap a la transició ecològica del model de desenvolupament. L'objectiu principal és identificar, desenvolupar, mantenir i reforçar la infraestructura verda (IV) pel conjunt del territori espanyol a través de la definició de quatre objectius generals i un conjunt d'orientacions que, recolzades en un diagnòstic general de la realitat territorial i mediambiental, impulsin el seu establiment i serveixin de referència per a l'elaboració de les corresponents estratègies autonòmiques d'IV.

D'altra banda, a nivell Europeu, el 2019 es va aprovar el **Pacte Verd Europeu (2019-2050)**⁷, que és part integrant de l'estratègia de la Comissió Europea per aplicar l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides.

Es tracta d'una nova estratègia destinada a transformar la Unió Europea (UE) en una societat equitativa i pròspera, amb una economia moderna, eficient en l'ús de recursos i competitiva, amb l'objectiu de què no hi hagi emissions netes de gasos d'efecte hivernacle el 2050 i en la que s'aspira a dissociar el creixement econòmic de l'increment en l'ús de recursos.

El Pacte Verd aspira també a protegir, mantenir i millorar el capital natural de la UE, així com protegir la salut i el benestar dels ciutadans enfront dels riscos i efectes ambientals. Al mateix temps, proposa que aquesta transició ha de ser justa i integradora per tant, ha de donar prioritat a la dimensió humana i posar atenció a les regions, els sectors i els treballadors exposats als majors reptes. D'aquesta manera, estableix un marc a on totes les polítiques i actuacions de la UE haurien de contribuir als objectius del Pacte Verd Europeu.

D'altra banda, el 2021 es va aprovar la nova **Estratègia Forestal Europea (2021-2030)**⁸, que és una de les iniciatives emblemàtiques emmarcada en el Pacte Verd Europeu i que impulsa una visió coherent i global de la gestió forestal sostenible (GFS). L'Estratègia es basa en la normativa existent i iniciatives internacionals, establint els principis fonamentals per a consolidar una GFS i millorar la competitivitat i la creació d'ocupació, especialment en les zones rurals, garantint al mateix temps la protecció dels boscos i la prestació de serveis ecosistèmics. L'Estratègia inclou els múltiples beneficis proporcionats pels boscos, integra qüestions internes i externes de la política forestal i engloba completament la cadena de valor dels boscos, amb l'objectiu d'aconseguir que els boscos i el sector forestal constitueixin un element essencial de l'evolució cap a una economia verda i valorar els beneficis que poden generar els boscos de manera sostenible, garantint al mateix temps la seva protecció.

Altres iniciatives i polítiques sectorials destacables a nivell Europeu que cal tenir en compte alhora de definir la política forestal a Catalunya són la Declaració de Bratislava⁹ de la conferència ministerial pels boscos Europeus (Forest Europe¹⁰), l'Estratègia Europea d'Adaptació Climàtica¹¹,

⁵ https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/ecosistemas-y-conectividad/infraestructura-verde/Infra_verde.aspx

⁶ Ley 21/2015, de 20 de julio, por la que se modifica la Ley 43/2003, de 21 de noviembre, de Montes https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2015-8146

⁷ COM(2019) 640 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0004.02/DOC_1&format=PDF

⁸ COM(2021) 572 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021DC0572>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/media/21234/160916-bratislava-declaration-and-roadmap-es.pdf>

¹⁰ <https://foresteurope.org/>

¹¹ COM(2021) 82 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN>

que afecta tant al sector forestal productiu com el conjunt dels boscos i ecosistemes forestals, Estratègia Europea de Biodiversitat 2030¹², pel que fa a la biodiversitat forestal, la Llei europea de Restauració Ecològica en fase de proposta¹³, que pot establir alguns condicionants a la gestió forestal, la Política Agrària Comuna¹⁴ i la possibilitat d'Eco-esquemes referits als espais agrosilvo-pastorals, l'Estratègia Europea de Bioeconomia¹⁵ i el Pla d'Acció d'Economia Circular¹⁶. A nivell internacional, destaca el Marc Sendai per a la Reducció del Risc de Desastres 2015-2030¹⁷ que manté relació amb la funció protectora dels boscos i la gestió dels riscos naturals.

¹² COM(2020) 380 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1590574123338&uri=CELEX%3A52020DC0380>

¹³ https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/participacion-publica/UE_Restauracion_Naturaleza.aspx

¹⁴ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_es#title

¹⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/edace3e3-e189-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-149755478>

¹⁶ COM(2020) 98 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN>

¹⁷ <https://www.undrr.org/quick/11409>

4. Descripció del medi

En els següents sub-capítols s'elabora una diagnosi inicial (que es preveu ampliar i completar en l'Estudi Ambiental Estratègic) dels factors del medi que son cabdals per a identificar i valorar els impactes del PGPF en el territori.

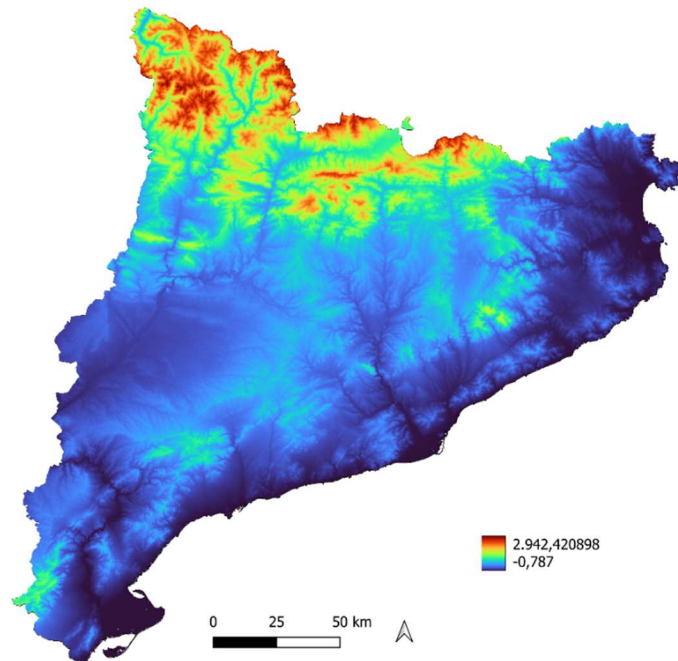
Cal destacar que no s'ha inclòs un capítol específic referent al canvi climàtic ja que es considera un aspecte transversal que afecta tots els factors, i per tant, es troba inclòs en cada un dels apartats analitzats.

4.1 Orografia i climatologia

Amb una superfície total de 32.107 km², Catalunya concentra una orografia molt variada i compartimentada, que inclou serralades paral·leles a la línia costanera, depressions i sistemes muntanyosos a l'interior, els Pirineus al nord-oest del país i, el Delta de l'Ebre, al sud-oest, que recull els sediments d'un dels rius més cabalosos de la península Ibèrica (Figura 2).

Així doncs, Catalunya es caracteritza per acollir una gran varietat d'altituds i relleus que van des dels 3.143m d'altitud del pic més alt (Pica d'Estats, al Pallars Sobirà) al nivell del mar, amb uns 580km de costa.

Figura 2. Model Digital del Terreny (MDT)

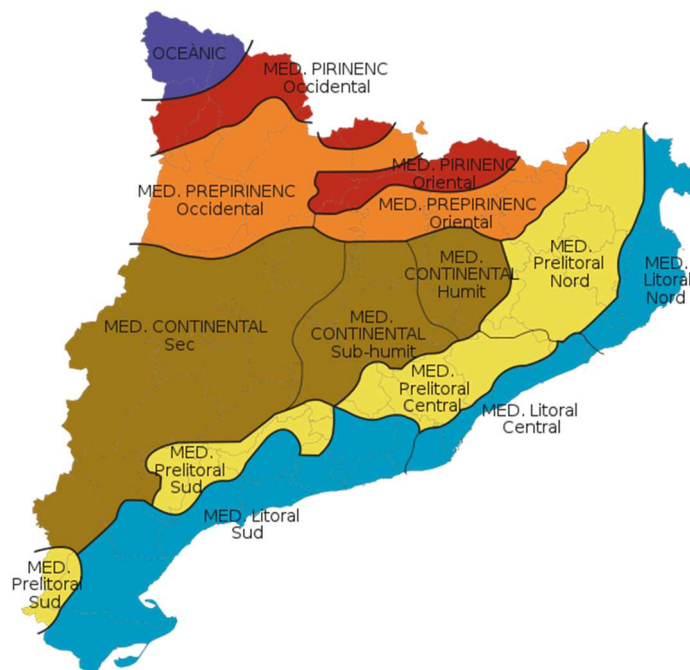

Font: Elaboració pròpia a partir de les bases de dades del *Instituto Geográfico Nacional*.

La disposició geogràfica de Catalunya, juntament amb el relleu accidentat i variat és el que condiciona les característiques climatològiques.

El termes genèrics, el clima de Catalunya és mediterrani, tot i que amb grans variacions entre les característiques climàtiques del litoral (amb un clima suau a l'hivern i calorós a l'estiu), l'interior (amb hiverns freds i estiu molt calorosos) i la zona de Pirineus (amb un clima d'alta muntanya amb hiverns molt freds, estius calorosos i precipitacions per sobre de la mitjana). Pel que fa a la humitat relativa, la mitjana anual es situa al voltant del 70%. Tot i així, cal destacar que al litoral aquesta xifra és força homogènia, ja que l'influència del mar Mediterrani actua de regulador. Mentrestant, a les zones d'interior i de muntanya la humitat relativa sol ser més alta a l'hivern (manifestant-se sovint en forma de boira) que a l'estiu. Aquestes variacions, determinades per les temperatures, les precipitacions i la humitat son les que defineixen les 6 regions climàtiques de Catalunya (Figura 3). Altrament, d'acord amb la classificació segons Köppen (basada en la temperatura i precipitació), a Catalunya hi ha 7 tipus de clima: Semiàrid (Bsk- situat a les zones baixes de la depressió central), Temperat amb estiu sec i calorós (Csa – situat a gran part del litoral, prelitoral i sud del Montsec), Temperat amb estiu sec i temperat (Csb – situat a les zones altes de la serralada prelitoral sud), Temperat sense estació seca i estiu calorós (Cfa - situat en cotes baixes del terç nord del territori), Temperat sense estació seca i estiu temperat (Cfb – situat a cotes mitjanes dels Pirineus, Prepirineu, serralada transversal i el massís del Montseny), Fred sense estació seca i estiu temperat (Dfb, situat en zones d'alta muntanya dels Pirineus) i, Tundra (ET – situat a les cotes més altes dels Pirineus).

Figura 3. Regions climàtiques de Catalunya

Font: Martín-Vide, 1992¹⁸

¹⁸ Martín-Vide, J.(1992): El Clima. Geografia General dels Països Catalans, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

Pel que respecta al vent, el més predominant en termes genèrics és el de ponent (oest). Tot i així, al nord-est hi destaca la tramuntana (nord), al sud el mestral (nord-oest) o al litoral la marinada (vent humit amb influència marítima).

En factors termodinàmics, hi ha diversos anticiclons i borrasques que tenen influència sobre el territori català. Destaquen els *corrents en jet* que permeten que l'anticicló de les Açores ocupi situacions septentrionals i tingui influència sobre la meteorologia a Catalunya, fent d'obstacle per a les borrasques atlàntiques i donant lloc a condicions seques. D'altra banda, també es rep l'influència de l'anticicló tèrmic europeu que origina hiverns amb temps estable i fred, o la borrasca del golf de Gènova que origina vents humits sobre el mediterrani provocant la formació de gotes fredes amb aiguats forts.

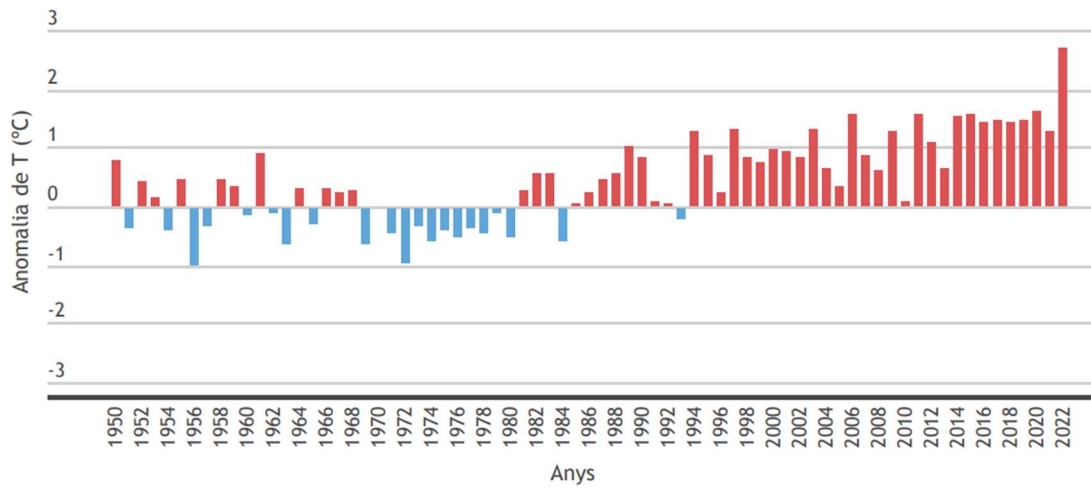
Les masses d'aire que afecten Catalunya tenen diferents orígens, i en trobar-se aquelles amb diferent direcció i temperatura originen els fronts meteorològics. Els més comuns són el front polar, el mediterrani, el mediterrani saharià, l'àrtic i el mediterrani atlàntic.

Cal tenir en compte que la crisi ambiental afecta les característiques climàtiques. La conca mediterrània és reconeguda com a un "punt calent", juntament amb l'Àrtic, esdevenint una de les àrees més sensibles a l'increment tèrmic (Figura 4). Concretament a Catalunya, els efectes del canvi climàtic s'estan manifestant des de fa dècades de la següent manera, d'acord amb Butlletí Anual d'Indicadors Climàtics que emet el Servei Meteorològic de Catalunya:

- "Ritme d'escalfament superior al global. Si a escala global l'increment se situa al voltant de +1,1 °C respecte de l'era preindustrial (1850-1900), a Catalunya se situa al voltant de +1,3 °C (mitjana decenni 2011-2020). L'estiu és el període de l'any on més es constata aquest l'increment.
- Increment evident dels extrems climàtics relacionats amb la calor, i disminució dels extrems freds. Alguns indicadors que han augmentat la seva presència són les onades de calor (en intensitat, durada i freqüència) o els extrems diaris càlids (nits tropicals/tòrrides, dies de calor,...). Per contra la recurrència i intensitat de les onades de fred, o el nombre de dies de glaçada van clarament a la baixa.
- Encara no és concloent cap tendència envers una disminució de la precipitació anual, però sí a l'estiu. Només l'estiu ha constatat una disminució evident: un 35% respecte de 1950. Per a la resta d'estacions i a escala anual, la tendència no és concloent.
- Lleuger increment en la freqüència, durada, intensitat i extensió dels períodes de sequera. Dels extrems pluviomètrics, només la sequera té una tendència a ser més present, i cada cop són més escassos els anys o estacions clarament humides. No es pot apreciar una tendència concloent envers una intensificació de la precipitació a escala diària.
- La temperatura i el nivell de l'aigua del mar a l'alça. Els registres de l'Estartit (el Baix Empordà) mostren un increment de la temperatura del mar a la superfície d'1,5°C des del 1974, mentre que el nivell del mar ha pujat 10 cm des del 1990.
- Canvis apreciables en la fenologia de les espècies vegetals i animals. S'aprecia un avançament de la floració i la maduració dels fruits en moltes espècies vegetals de més d'una setmana, mentre que l'arribada de certes aus migratòries també tendeix a avançar-se."¹⁹

¹⁹ <https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/canvi-climatic-i-evolucio-futura-del-clima/el-canvi-climatic/>

Figura 4. Evolució de la temperatura Mitjana anual a Catalunya, expressat com a anomalia respecte el període de referència 1961-1990

Font: Servei Meteorològic de Catalunya, 2022.

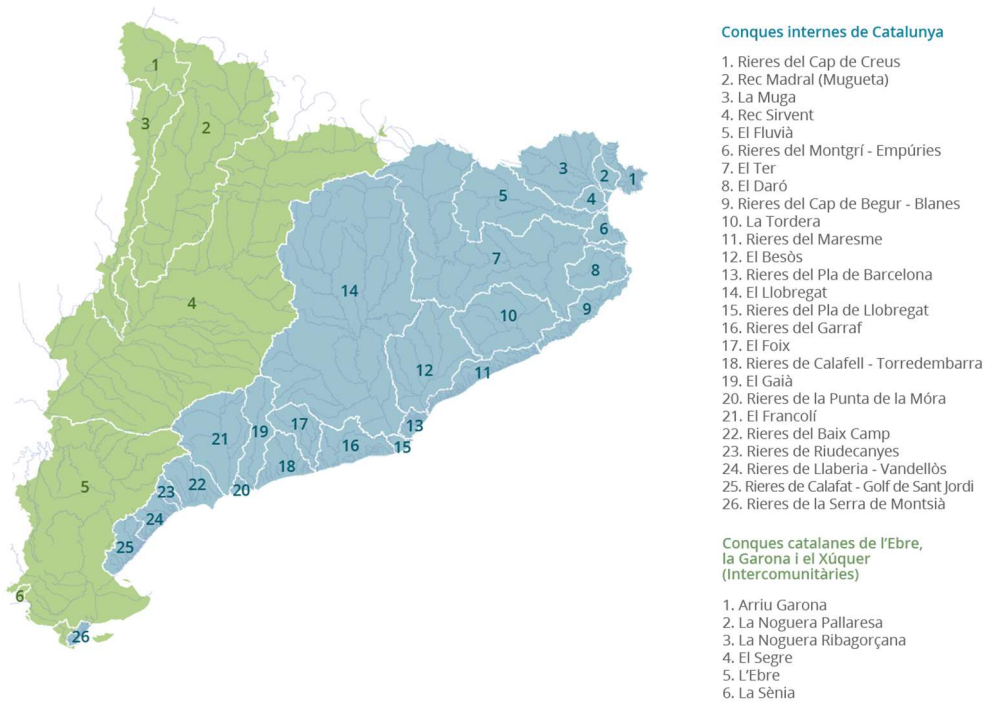
Les característiques orogràfiques i climatològiques son la base que condiona la distribució de les espècies forestals. L'impacte del canvi climàtic es reverteix en una variació d'aquesta distribució, alhora que una alteració de l'equilibri ecològic en termes forestals.

4.2 Xarxa hidrogràfica

La xarxa hidrogràfica a Catalunya es constitueix per 367 trams fluvials que conformen el conjunt de masses d'aigua. Cada un dels rius té una conca de drenatge <math><10 \text{ km}^2</math>, i o bé aporta més de 3,15 hm³/any, o es correspon amb un tram de més de 5 km de longitud.

La gestió de la xarxa hidrogràfica a Catalunya es diferencia en dues conques: interna i de l'Ebre (Figura 5).

Figura 5. Conques hidrogràfiques de Catalunya

Font: Agència Catalana de l'Aigua, 2023.

Del total de 367 trams fluvials, 248 corresponen a les conques internes (gestionades per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA)), i 119 a les conques catalanes de l'Ebre, la Garona i la Sènia (amb una gestió intercomunitària, on la *Confederación Hidrogràfica del Ebro* (CHE) disposa de totes les competències, a excepció de la policia de les aigües, que correspon a l'ACA).

Dels 248 rius de les conques internes, 56 corresponen a trams de riu molt modificats per presentar transformacions hidromorfològiques significatives. A la categoria dels embassaments, també designats com a rius molt modificats, s'inclouen els 30 embassaments més singulars i importants de Catalunya, amb capacitat de laminar les crescudes ordinàries. Aquests, queden situats majoritàriament a les capçaleres i trams mitjans dels rius, 13 d'ells a les conques internes de Catalunya i 17 a l'Ebre.

A aspectes genèrics, les masses d'aigua a Catalunya (independentment de la conca a la qual pertanyin) estan sotmeses a diferents tipus de pressions (per motius econòmics, socials o

ambientals) que poden alterar i comprometre el seu estat. És per això que se'n fa un seguiment periòdic, així com una delimitació d'aquelles zones que requereixen d'una protecció especial.

Les característiques i disposició dels terrenys forestals són una component molt important pel que respecta a les característiques fluvials, garantint per exemple, la fixació del sòl en les capçaleres del riu, l'absorció o drenatge de l'aigua (amb la seva conseqüent disposició), emmagatzematge i qualitat de l'aigua, ja que el bosc exerceix una funció depuradora, entre d'altres. És per això que, una de les funcions ambientals principals dels boscos és precisament la regulació del cicle de l'aigua. Així doncs, la gestió dels espais forestals i la de l'aigua estan indiscutiblement vinculats. Això explica que algunes de les Reserves Naturals Fluvials (RNF) establertes per l'ACA a les conques internes de Catalunya, es trobin situades en zones on la distribució forestal és una de les característiques més importants.

Tot i els efectes positius que els terrenys forestals tenen sobre el cicle de l'aigua, la tendència d'aforestació a Catalunya en les darreres dècades, juntament amb els impactes del canvi climàtic, també es pot traduir en uns efectes negatius. Entre el 1990 i el 2015 la biomassa forestal a Catalunya ha augmentat un 73% i els boscos són un 24% més densos ara que a l'any 1990, el que es tradueix en que una gran part de la pluja no arribi a rius i aqüífers, ja que aquesta és interceptada i evapo-transpirada pel bosc, deixant una quantitat menor disponible per als rius aqüífers²⁰. A més a més, a això cal sumar-hi la manca de gestió forestal, que pot esdevenir en boscos més densos que, conjuntament amb l'augment de la temperatura, evapo-transpiren una proporció d'aigua més elevada.

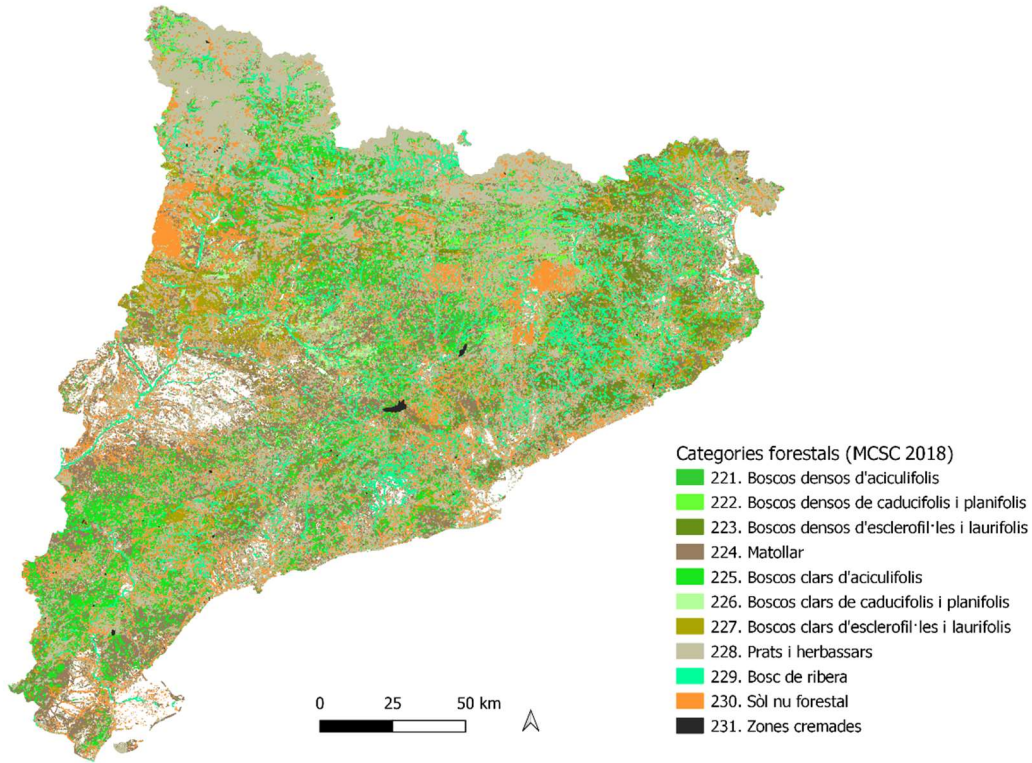
L'estat dels terrenys forestals (tenint especialment en compte els impactes del canvi climàtic) i la seva gestió poden tenir un efecte directe sobre l'estat de les masses d'aigua a Catalunya. Per aquest motiu, les disposicions i actuacions que proposi el PGPF hauran de considerar els efectes que puguin tenir sobre la xarxa hidrogràfica catalana.

²⁰ <https://www.sostenible.cat/opinio/boscos-i-aigua-a-la-mediterrania>

4.3 Els terrenys forestals

Aproximadament el 65% de la superfície de Catalunya és forestal. El conjunt de terrenys forestals estan conformats per boscos, matollars, prats i erms naturals (Figura 6). Tots ells tenen una distribució variada d'acord amb les seves característiques ecològiques, recobrint tota Catalunya.

Figura 6. Distribució de les cobertes forestals a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de Cobertes del Sòl de Catalunya (ICGC) v.2018.

La Taula 2 concreta la superfície forestal i el corresponent percentatge que ocupa cada una de les categories dels terrenys forestals mostrades en la Figura 6.

Taula 2. Superfície de les cobertes forestals a Catalunya

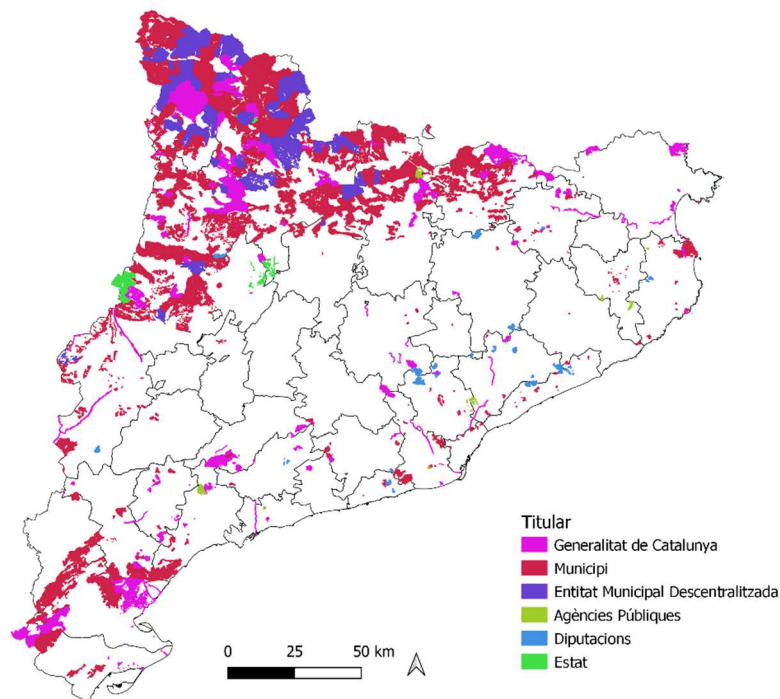
CATEGORIA	HA	%
Boscos densos	1.200.814,69	60,11
Aciculifolis	706.320,05	35,36
Caducifolis i planifolis	222.728,66	11,15
Esclerofil·les i laurifolis	271.765,98	13,60
Boscos clars	533.057,47	26,68
Aciculifolis	458.124,67	22,93
Caducifolis i planifolis	59.990,16	3,00

Esclerofil·les i laurifolis	14.942,64	0,75
Matollar	32.710,94	1,64
Prats i herbassars	188.186,34	9,42
Bosc de ribera	24.349,71	1,22
Sòl nu forestal	17.155,77	0,86
Zones cremades	1.483,54	0,07

Font: Elaboració pròpia a partir del Mapa de Cobertes del Sòl de Catalunya (ICGC) v.2018.

La titularitat dels terrenys forestals pot ser pública o privada. Concretament, el 75% dels boscos catalans son de propietat privada, mentre que el 25% restant son de propietat pública (Figura 7), distribuïts principalment al Pirineu on l'ús i gestió comunal dels boscos és una característica històrica. Independentment de la titularitat dels boscos, un 32% de la seva superfície està planificada, mentre que el 68% no està gestionada o regulada per alguna figura de planificació forestal. Aquesta característica també és estructural a l'hora d'entendre la disposició, gestió i característiques dels terrenys forestals a Catalunya.

Figura 7. Distribució territorial i titularitat dels boscos públics a Catalunya

Font: Elaboració pròpia, 2023.

Els boscos proveeixen diferents funcions i serveis ecosistèmics, la qualitat dels quals depèn no només de les característiques ambientals si no també de la gestió que se'n faci, que pot variar en funció de casuístiques socials, legals, econòmiques i territorials.

Els boscos contribueixen d'una manera directa i indirecta a l'equilibri ambiental a través de funcions tant importants com:

- La fixació de diòxid de carboni (CO₂), que aconseguix un esmortiment del canvi climàtic, mitigant l'augment de l'escalfament global i el seu conseqüent augment de temperatura. Es calcula que el carboni anual fixat pels boscos Catalans és d'un total de 1.300.860 t.
- La millora de la qualitat de l'aire, ja que els boscos absorbeixen no només CO₂, sinó també pols i diverses substàncies contaminants que es troben suspeses en l'aire. El bosc és capaç d'absorbir entre 30 i 80 t ha⁻¹ any⁻¹ de pols ambiental. La proximitat de la vegetació forestal a nuclis urbans afavoreix una millor qualitat de l'aire.
- La regulació hídrica, ja que els boscos actuen de magatzem, acumulant una part important de l'aigua de la pluja en aqüífers i la primera capa del sòl (estrat A), que és rica en humus i reté molta aigua, que es va alliberant a poc a poc. A part de la quantitat d'aigua escolada, el bosc també influeix en la qualitat d'aquesta, ja que exerceix una funció depuradora.
- La conservació dels sòls, evitant els processos d'erosió produïts per l'aigua, el vent i la neu. L'existència de coberta vegetal i les arrels en forma de xarxa fixen el sòl. Sense aquesta fixació, es corre el risc d'un empobriment del sòl i una possible desertificació.
- La conservació de la biodiversitat, ja que els boscos actuen com a reservoris de plantes i animals, garantint la persistència del seu medi i la seva supervivència.

Altrament, els terrenys forestals també ofereixen serveis ecosistèmics de provisió donada la seva funció productiva. En aquest cas, es destaquen els productes no fusters, com ara els bolets o les pinyes o l'extracció de matèries primeres com la llenya.

Finalment, cal tenir present que aquests espais també ofereixen una funció social ja que és on es desenvolupen un gran nombre d'activitats recreatives, d'oci i de lleure, així com la recerca científica o l'educació ambiental. Aquest ús recreatiu ha adquirit una importància creixent en les darreres dècades dins la societat. Així, els boscos han passat de ser un lloc d'extracció de recursos a un espai d'oci. S'ha donat, doncs, una terciarització dels recursos forestals, que fa que s'incorporin com a nous reptes en la gestió forestal per tal de compatibilitzar la conservació i els usos tradicionals del bosc amb els usos socials.

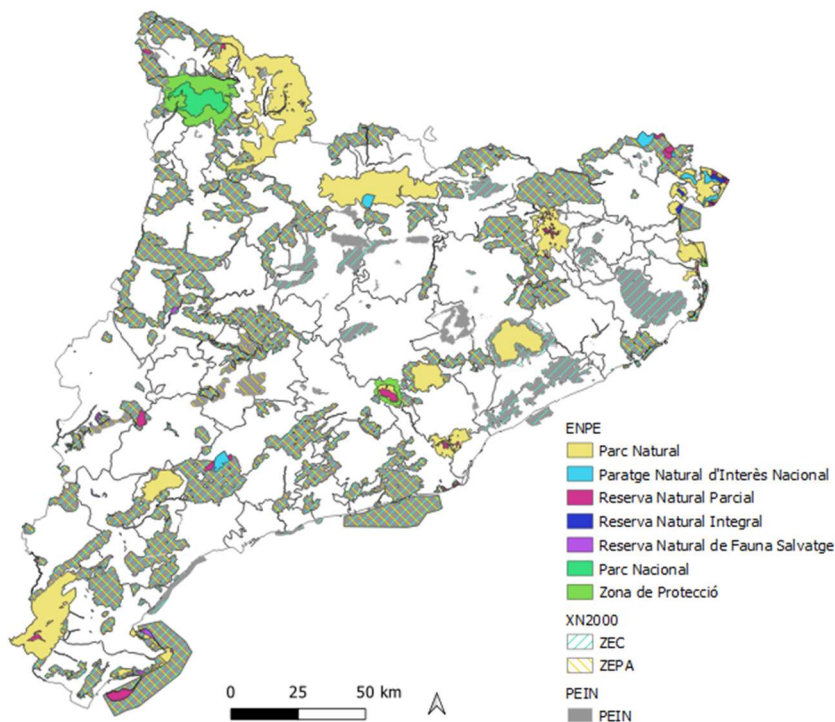
A més a més, els boscos son un protagonista indiscutible en la conformació dels paisatges a Catalunya.

4.4 Espais amb protecció ambiental

D'acord amb la normativa europea, estatal i autonòmica, més d'un 30% de la superfície de Catalunya està protegida sota alguna de les figures de protecció establertes en el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) (Figura 8). En el total de 185 espais naturals protegits (tant terrestres com marins), s'hi troben aquells inclosos en:

- La Xarxa Natural 2000 (XN2000) un total de 117 espais:
 - 115 dels quals estan inclosos en les Zones d'Especial Conservació (ZEC)
 - 73 inclosos en les Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)
- La xarxa d'Espais Naturals de Protecció Especial (ENPE):
 - 14 parcs naturals
 - 7 paratges naturals d'interès nacional
 - 58 reserves naturals parcials
 - 6 reserves naturals integrals
 - 14 reserves naturals de fauna salvatge
 - 1 parc nacional

Figura 8. Espais Naturals Protegits a Catalunya

Font: Elaboració pròpia, 2023.

La gestió d'aquests espais queda regida per:

- Plans de gestió del medi natural i del paisatge, que determinen els objectius d'un espai natural, regulen els usos del sòl i l'aprofitament dels recursos naturals, l'ús públic de l'espai i estableixen les mesures necessàries, tant normatives com d'actuació per a

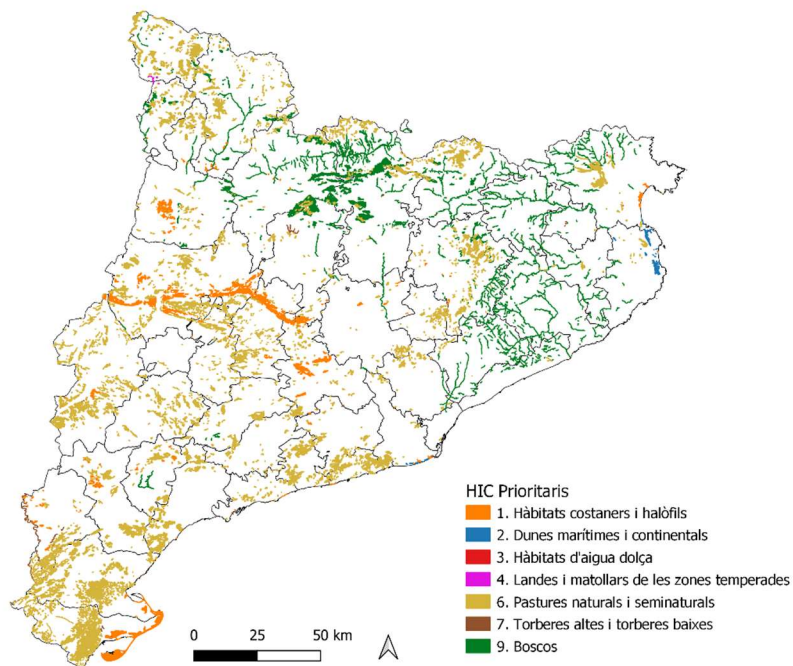
conservar el patrimoni natural, la biodiversitat, la geodiversitat i la qualitat paisatgística de l'espai en qüestió.. També poden establir la zonificació de l'espai i la regulació de la seva xarxa viària, delimitar zones perifèriques de protecció, àmbits d'influència i àmbits de connectivitat amb altres espais naturals, i establir mesures per a la promoció socioeconòmica i de governació de l'espai.

- Plans especials de protecció del medi natural i del paisatge, que amb les mateixes funcions que l'anterior, són l'antecedent directe dels actuals plans de protecció del medi natural i del paisatge
- Plans rectors d'ús i gestió, és el principal document de planificació i de regulació del Parc Nacional, on es defineixen les seves línies de gestió per a un període de 4 anys. A través de normativa i actuacions, el pla s'encarrega d'assegurar la conservació dels processos naturals i els valors culturals, definir l'ús públic, promoure l'educació i la divulgació dels valors ecològics i integrar la població de la zona en les seves activitats, i promoure la recerca científica sobre el patrimoni natural, etnològic i cultural.
- Plans de delimitació, tenen com a única finalitat establir la delimitació detallada i definitiva d'aquests espais, i no defineixen cap normativa específica ni estableixen cap programa d'actuacions.
- Plans de protecció aprovats d'acord amb la legislació urbanística, és la norma emprada per la Diputació de Barcelona per aprovar el marc normatiu general dels espais naturals de la seva xarxa de parcs.

A més a més de les categories establertes en el PEIN, cal tenir en compte els Hàbitats d'Interès Comunitari (HIC), especialment, aquells de caràcter prioritari. Els HIC venen definits per la Directiva Hàbitats 92/43/CEE, que determina que els hàbitats són "aquelles zones terrestres o aquàtiques diferenciades per les seves característiques geogràfiques, abiòtiques i biòtiques, tant si són totalment naturals com si són seminaturals". En aquest cas, es consideren d'interès comunitari aquells que o bé estan amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural a la Unió Europea, o bé tenen una àrea de distribució reduïda a causa de la seva regressió o a causa de tenir una àrea reduïda per pròpia naturalesa, o bé són exemples representatius d'una o diverses de les sis regions biogeogràfiques de la UE, és a dir l'alpina, l'atlàntica, la boreal, la continental, la macaronèsica i la mediterrània.

Respecte els HIC prioritari, queden definits com hàbitats presents al territori de la UE que estan amenaçats de desaparició, la conservació dels quals suposa una especial responsabilitat per a la UE a causa de l'elevada proporció de la seva àrea de distribució natural inclosa en el seu territori. A Catalunya hi ha un total de 15 HIC prioritari, catalogats dins de 7 dels 9 grups existents (Figura 9).

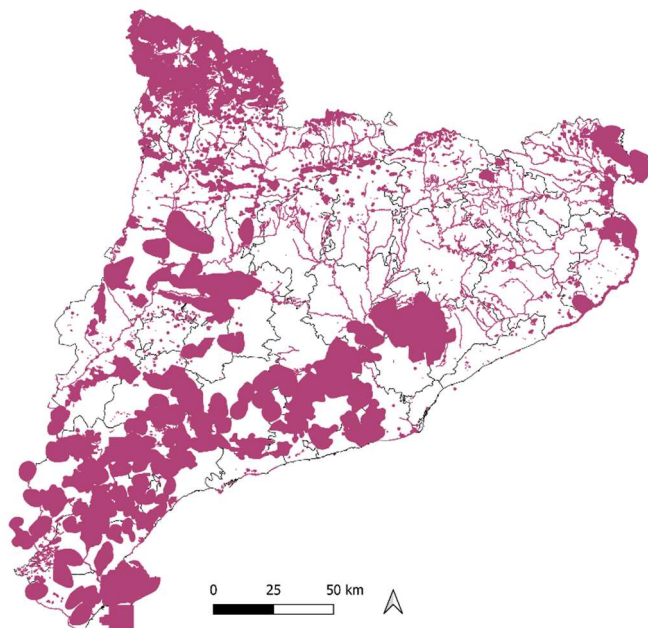
Figura 9. Distribució dels HIC prioritaris

Font: Elaboració pròpia, 2023.

Altrament, cal tenir en compte també les Àrees d'interès faunístic i florístic (Figura 10), que esdevenen la suma de les àrees més crítiques de totes les espècies de fauna i flora amenaçades de les quals es disposa d'informació detallada i precisa.

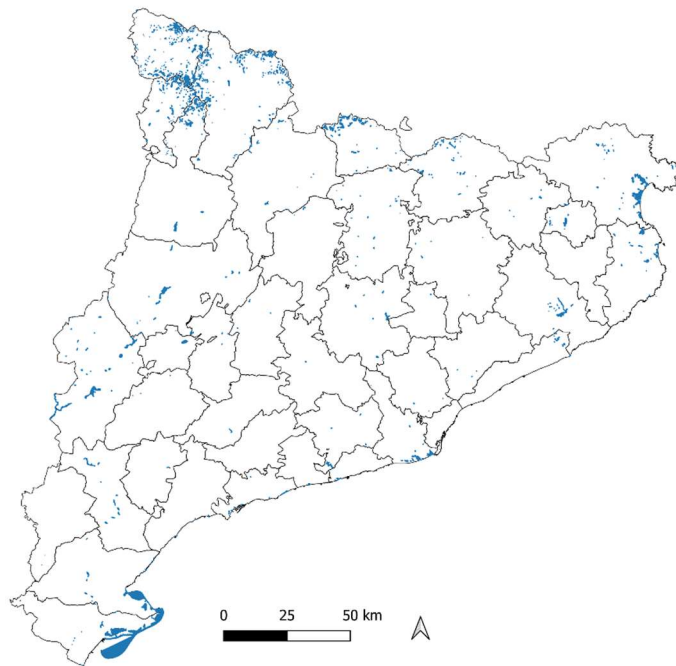
Figura 10. Àrees d'interès faunístic i florístic

Font: Elaboració pròpia, 2023.

Entre els diferents espais amb protecció ambiental, també s'hi troben les zones humides, ja que són ecosistemes rics i diversos alhora que fràgils i vulnerables. L'Inventari de Zones Humides (Figura 11) recull la seva localització, extensió i característiques per tal de facilitar-ne una gestió adequada. Concretament, l'inventari inclou un total de 2980 zones, incloent molles, zones humides i estanys alpins.

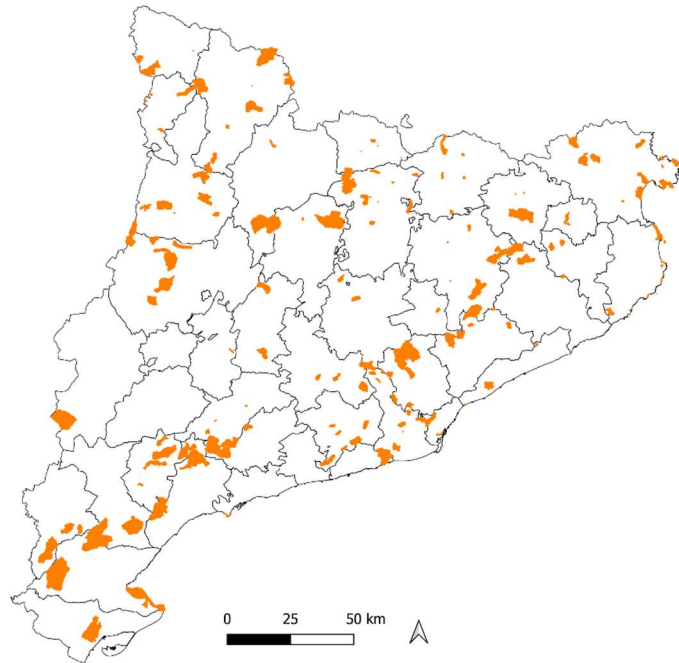
Figura 11. Inventari de Zones Humides

Font: Elaboració pròpia, 2023.

D'altra banda, l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic (Figura 12), com a registre identifica i localitza una sèrie d'afloraments i llocs d'interès geològic que cal preservar com a patrimoni ja que son mostres que evidencien l'evolució geològica de Catalunya. Aquest inventari és una de les informacions que s'usa de referència en la planificació i gestió del territori, i per tant, caldrà tenir en compte aquells casos on l'aflorament es trobi o interaccioni amb terreny forestal.

Figura 12. Inventari d'Espais d'Interès Geològic

Font: Departament de Territori, 2023.

A través de la representació cartogràfica, així com de les determinacions recollides en aquest capítol, es destaca l'estreta relació entre els terrenys forestals i els espais protegits a Catalunya. És evident que els boscos conformen una característica ambiental primordial sobre la qual s'estructura la conservació ambiental.

4.5 Activitats cinegètiques

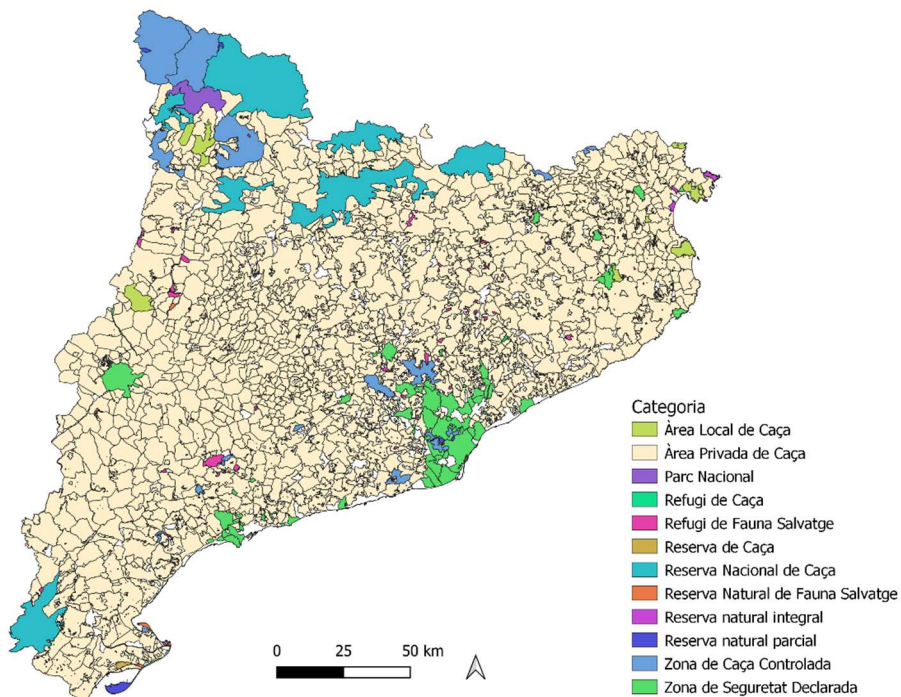
Entre moltes de les activitats que es desenvolupen en el medi forestal, la caça és una d'elles.

Hi ha una sèrie d'espècies que poden ser objecte d'aprofitament cinegètic a Catalunya, i queden definides d'acord amb l'Ordre de 17 de juny de 1999, per la qual s'estableixen les espècies que poden ser objecte de caça a Catalunya. Tot i així, al llarg dels anys s'ha desenvolupat altra normativa que regula les espècies susceptibles de ser caçades, a més a més de les resolucions de vedes que es fan anualment on s'indiquen les espècies que es poden aprofitar cinegèticament durant la temporada així com les que resten vedades temporalment degut a l'estat de les seves poblacions i que, per tant, la seva cacera està prohibida aquella temporada.

A Catalunya, les espècies cinegètiques es classifiquen segons si son de "caça major" o "menor". En la caça menor es troben principalment aus, aus aquàtiques i petits mamífers, mentre a la caça major es troben grans mamífers com el cabirol, el senglar o el cérvol.

Les àrees de caça (Figura 13) són terrenys que queden regulats per la Llei 1/1970, de 4 d'abril, de caça, en què la caça és reglamentada i hi ha un responsable dels aprofitaments. Són majoritàriament de titularitat privada, i s'hi estableix un conveni de cessió de l'aprofitament cinegètic entre el propietari dels terrenys i el titular de l'aprofitament. La gestió de la caça en aquests espais queda reglada pels plans tècnics de gestió cinegètica, que són els instruments de planificació cinegètica finalitat dels quals és aconseguir un ús sostenible de les espècies de caça, compatible amb la conservació dels ecosistemes i de les espècies amenaçades.

Figura 13. Àrees i categories de zones de caça

Font: Elaboració pròpia, 2023.

Les àrees de caça s'entenen com un factor d'estudi del medi donat que es desenvolupen en terrenys forestals i tenen la capacitat de regular i modificar l'estat de les poblacions de certes espècies animals.

4.6 Paisatge

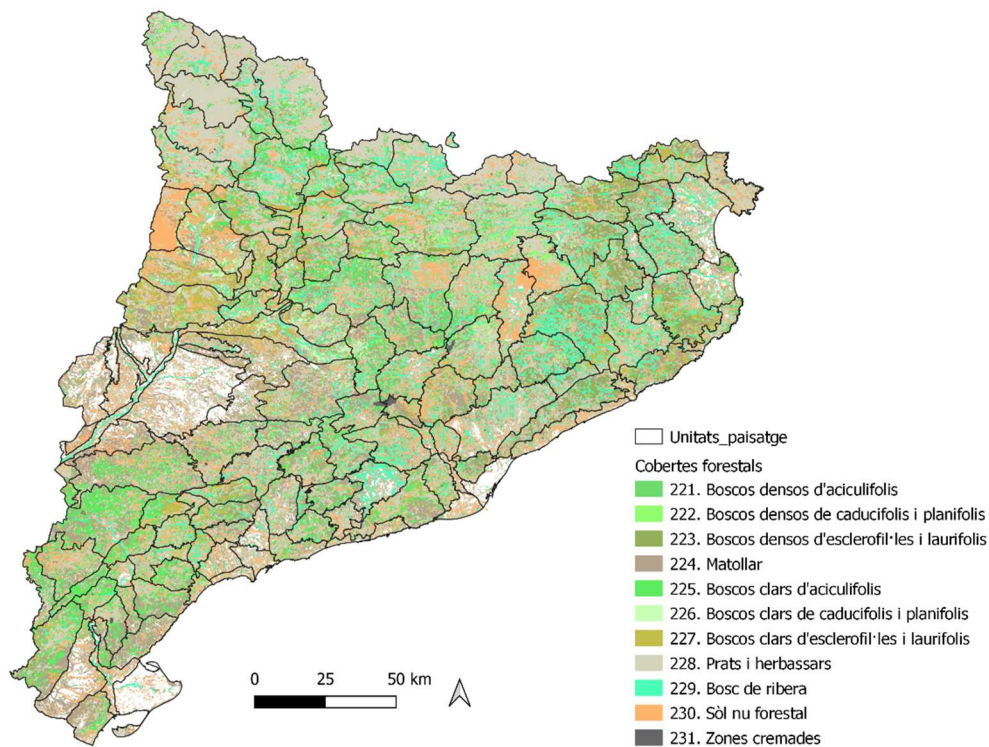
Els terrenys forestals són un factor clau per concebre i entendre la diversitat paisatgística de Catalunya. Aquesta diversitat és una de les característiques més notables del territori català, esdevenint un element primordial del patrimoni.

Les polítiques de paisatge protegeixen, ordenen i gestionen el paisatge, integren criteris paisatgístics en l'ordenació del territori, desenvolupen actuacions de restauració i millora paisatgística, així com educació i sensibilització social, entenent el paisatge com un element que contribueix a la qualitat de vida de les persones i que presenta un potencial dinamitzador.

Per tal d'assolir l'objectiu de preservar els valors naturals, patrimonials, culturals, socials i econòmics del paisatge, entre el 2008 i el 2016 es van crear els Catàlegs de Paisatge per a cada una de les vegueries (tot i que donat que la vegueria del Penedès es va crear el 2017, aquest catàleg està encara en procés d'elaboració) com a instrument legal que elabora una diagnosi de l'estat del paisatge identificant-ne els seus valors; estableix propostes, mesures, criteris i accions d'integració paisatgística en l'ordenació del territori a través dels objectius de qualitat paisatgística; orienta el contingut de les cartes del paisatge; proporciona informació del paisatge necessària pels processos d'avaluació ambiental; serveix de base per a la realització de campanyes de sensibilització; orienta les iniciatives i projectes dels agents econòmics i socials; i dona pautes i criteris per a la definició dels plans sectorials.

A Catalunya s'han identificat 134 paisatges amb un caràcter propi que el diferencia dels altres (Figura 14). Així doncs, es tracta de territoris amb característiques particulars degut a la combinació d'elements naturals, culturals i simbòlics tant dinàmics, perspectius i vivencials, com estàtics i materials. Per tant, les unitats es defineixen no només en la tipologia paisatgística (bosc de ribera, conreu, etc.), si no també en el seu caràcter. Les unitats però, no només serveixen per a la comprensió i descripció del caràcter d'un determinat paisatge, sinó que esdevenen una eina per a la gestió, ordenació i intervenció territorial.

Figura 14. Unitats del paisatge

Font: Elaboració pròpia a partir de les bases de dades de l'Observatori del Paisatge i del MCSC (ICGC), 2023.

Per a la gestió i ordenació dels terrenys forestals caldrà també tenir en compte els Objectius de Qualitat Paisatgística, que esdevenen una referència de primer ordre, i amb rang estratègic, per a les polítiques territorials i sectorials, entitats i societat en general, per continuar avançant cap a un país amb uns millors paisatges que repercuteixin positivament en la qualitat de vida dels ciutadans. Els objectius s'han definit a escala d'unitat de paisatge, de catàleg (vegueria) i de Catalunya. Per al conjunt del territori català s'han identificat i definit els següents:

- “Uns paisatges ben conservats, gestionats i ordenats, independentment de la seva tipologia (urbans, periurbans, rurals o naturals) i del seu caràcter.
- Uns paisatges vius i dinàmics -els existents i els de nova creació a través de la intervenció-, capaços d'integrar les inevitables transformacions territorials sense perdre la seva idiosincràsia.
- Uns paisatges heterogenis, que reflecteixen la rica diversitat paisatgística de Catalunya i que s'allunyin de l'homogeneïtzació.
- Uns paisatges endreçats i harmònics, que evitin el desordre i la fragmentació.
- Uns paisatges singulars, que s'allunyin de la banalització.
- Uns paisatges que mantinguin i potenciïn els seus referents i valors, tangibles i intangibles (ecològics, històrics, estètics, socials, productius, simbòlics i identitaris).
- Uns paisatges sempre respectuosos amb el llegat del passat.
- Uns paisatges que transmetin tranquil·litat, lliures d'elements dissonants, de sorolls discordants i de contaminació lumínica i olfactiva.

- Uns paisatges que puguin ser gaudits sense posar-ne en perill el patrimoni i la idiosincràsia.
- Uns paisatges que atenguin la diversitat social i contribueixin al benestar individual i social de la població.”

El paisatge també és un element que es veu afectat pel canvi climàtic. Per una banda, la promoció d'implantació d'energies renovables afecta directament les característiques i caràcter del paisatge ja que en modifica la seva estructura. A més a més, la possible modificació de distribució d'algunes espècies vegetals també pot modificar el paisatge (processos de desertificació, etc.) tal i com el coneixem avui.

4.7 Riscos naturals i d'origen climàtic

Els riscos naturals són fenòmens que afecten la dinàmica territorial en tant actuen com a element disruptiu. Els riscos naturals que afecten Catalunya són les allaus, les esllavissades, els esfondraments i subsidències, els fenòmens litorals, les inundacions, els terratrèmols, el vulcanisme, els incendis forestals i les plagues i malures.

Amb l'influència del canvi climàtic i d'acord amb el "Tercer Informe del Canvi Climàtic a Catalunya (2016)" és possible que es doni un augment de les inundacions a l'estiu degut a l'increment de pluges torrencials, que també poden tenir un efecte en les esllavissades i els despreniments. L'increment genèric de temperatura degut a l'escalfament global, i que afecta críticament la conca del mediterrani, estimula l'evapotranspiració al mateix temps que el mantell de neu disminueix i el desglaç s'avança, tenint un efecte sobre l'ocurrència i tipologia d'allaus. Això, juntament amb la reforestació de les capçaleres de moltes conques i la disminució de precipitació, té un efecte en disminució dels cabals. Així doncs, es preveuen sequeres meteorològiques, hidrològiques i agrícoles més freqüents i prolongades, afectaran els recursos hídrics, la qualitat de l'aigua, els ecosistemes i els incendis forestals.

Tots els impactes interactuen amb els terrenys forestals amb més o menys mesura, però es destaca el cas dels incendis forestals, ja que és el fenomen natural a Catalunya amb capacitat d'afectar més superfície forestal, també infraestructures i bens.

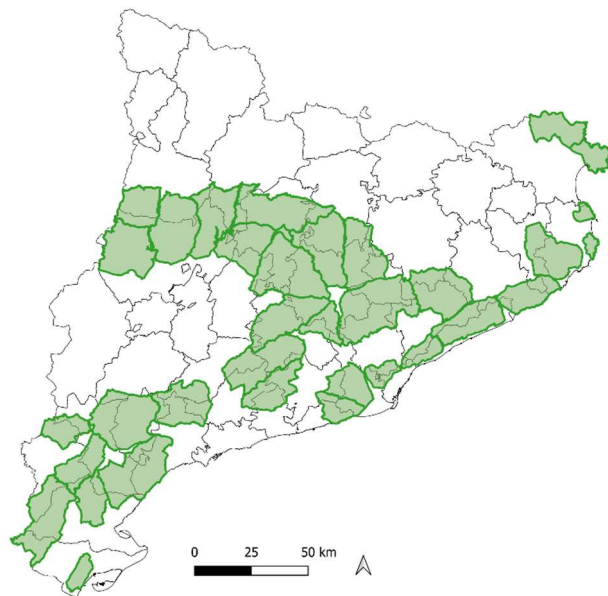
Els incendis forestals (IF) són un risc natural que afecta gairebé la totalitat del territori català. Actualment aquest risc es desenvolupa en un context de canvi global, destacant el paper dels escenaris de canvi climàtic, que produeixen unes variacions meteorològiques que deriven en l'eixamplament de la temporada de risc d'incendi més enllà dels mesos d'estiu, així com la incorporació del risc en zones no habituals. Donat que els IF no tenen ni una delimitació territorial ni temporal definida, ja que poden desenvolupar-se en territoris que acumulen suficient combustible i el seu origen ve molt determinat per la causalitat humana, aquest fenomen requereix d'un tractament específic a l'hora de tenir-lo en compte per a la gestió del territori.

Tenint en compte que aquest risc s'ha manifestat de manera més severa en les últimes dècades degut a l'increment de superfície forestal i els canvis en les condicions ambientals, impactant violentament en assentaments (com per exemple el cas del l'incendi de Sant Llorenç Savall el 2003, o el del Pont de Vilomara el 2022), alhora que no se superen les barreres que impedeixen una gestió forestal preventiva de manera extensa a Catalunya, cal que les infraestructures de prevenció quedin ben reconegudes i executades en paral·lel a la construcció d'un paisatge agroforestal resilient.

Actualment hi ha disponibles diferents eines i informacions d'anàlisi del risc d'IF. D'una banda, els Perímetres de Protecció Prioritària (PPP) (Figura 15), són plans d'actuació en grans massissos forestals definits com d'alt risc d'IF, on es podria generar un gran incendi forestal (GIF) donada una extensa continuïtat de massa forestal juntament amb una meteorologia específica. En aquestes zones, el risc amenaça greument l'equilibri ecològic i la seguretat de béns i persones, o contribueixen a accelerar el procés de desertificació de zones rurals. La zonificació dels PPP es va fer correspondre a unitats geomorfològiques amb característiques forestals homogènies, delimitades per les grans infraestructures de la xarxa de comunicacions, la xarxa hidrogràfica, els corredors no forestals ocupats per conreus i els nuclis de població.

Els PPP inclouen una anàlisi específica del risc en aquella regió, definint les infraestructures estratègiques de prevenció d'incendis que cerquen reduir la capacitat de propagació dels GIF, actuant sobre zones establertes de forma estratègica en base als patrons de propagació dels IF, amb la finalitat de facilitar les tasques d'extinció reduint la vegetació en llocs seleccionats en base a un canvi esperat de comportament dels incendis per afavorir el seu control (punts estratègics de gestió), habilitant accessos a través de la xarxa viària i de camins, l'establiment dels punts d'aigua i, també, de punts de vigilància i senyalització. Així doncs, els PPP són les unitats de planificació vigents a escala de massís sobre les quals delimitar les infraestructures estratègiques i articular les inversions necessàries en matèria de prevenció de grans incendis forestals.

Figura 15. Perímetres de Protecció Prioritària

Font: Elaboració pròpia, 2023.

D'altra banda, el Pla Especial d'Emergències per Incendis Forestals de Catalunya (INFOCAT), té com a objectiu establir el marc jurídic-funcional per fer front a les emergències per incendis forestals, responent a múltiples atribucions. Per a això, el Pla conté informació de base per a l'anàlisi del risc, sobre la qual es fonamenten diferents instruments i el desplegament de mitjans i recursos i localització d'infraestructures per als treballs d'actuació en cas d'emergència, amb una visió de conjunt de la vulnerabilitat del territori català vers els incendis forestals. També acull la delimitació dels PPP, que malgrat no tenir rang normatiu, queden així reconeguts en el pla d'emergència. Entre la informació de base s'hi troba el Mapa de perill bàsic d'IF, que "caracteritza el territori assignant-li un valor relacionat amb la probabilitat que es produeixi un incendi i amb la magnitud que pot adquirir una vegada iniciat". Aquest mapa es trasllada a escala administrativa, on s'han categoritzat els municipis de Catalunya segons els 4 nivells de risc definits (Figura 16). Aquesta construcció modelística es complementa amb el Mapa diari de perill d'IF, que permet la representació del perill diari d'acord amb l'estat de la vegetació, l'evolució de les variables meteorològiques i la causalitat en l'ocurrència. Aquest mapa diari és la base per

al desplegament del Pla Alfa, que defineix el risc d'IF diari per a cada comarca, amb les restriccions corresponents a cada nivell.

Finalment, el Mapa de vulnerabilitat, que també s'ha traslladat a escala municipal (Figura 17), ofereix una anàlisi de quins poden ser els danys que poden patir els elements vulnerables (com ara, espais naturals protegits, indústries perilloses, nuclis de població, etc.) en funció de les característiques dels possibles incendis forestals.

Figura 16. Mapa base i municipal de perill bàsic

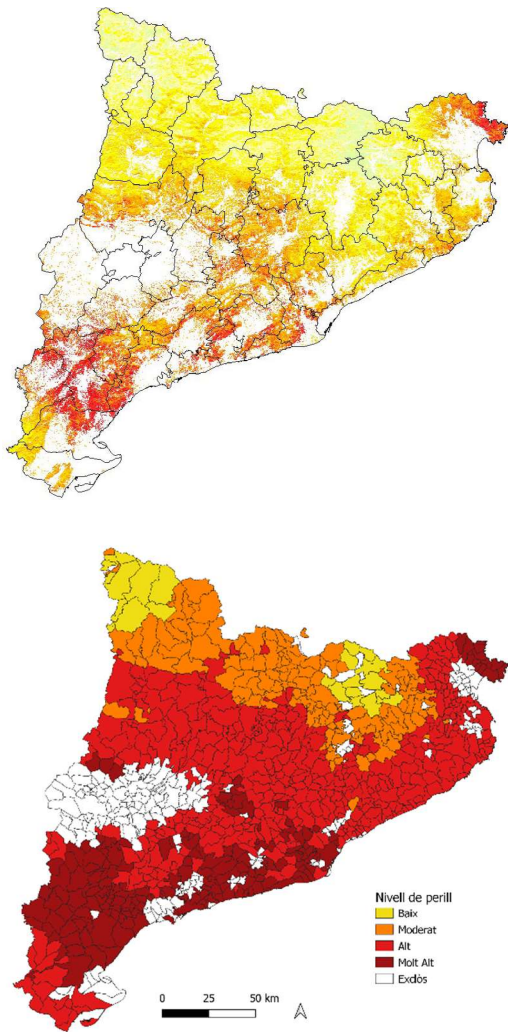
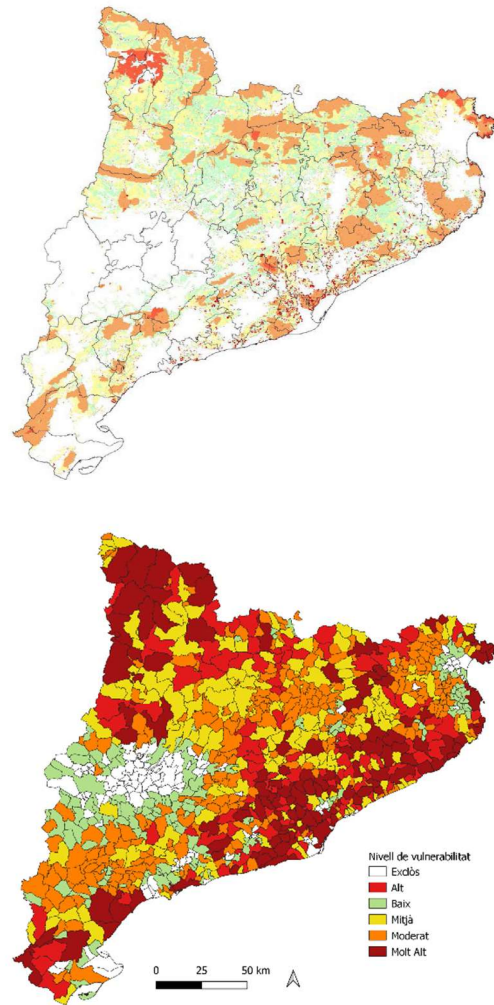

Figura 17. Mapa base i municipal de vulnerabilitat

Font: Elaboració pròpia a partir del Pla INFOCAT, 2023.

Els riscos naturals en el seu conjunt s'entendran com a ordenadors del territori, tenint-los en compte a l'hora de promoure la gestió dels terrenys forestals.

4.8 Escenari territori i socioeconòmic

Com ja s'ha avançat en el capítol 4.3, la gran majoria de terrenys forestals son de titularitat privada. La propietat del sòl i la seva distribució territorial, tot i no ser aspectes directament ambientals, la gestió associada a la propietat si que te un efecte sobre el medi ambient. És per això que s'ha afegit aquest capítol en la descripció del medi, entenent que no es poden desvincular els aspectes socioeconòmics de la gestió territorial i la qualitat ambiental.

Per al cas dels terrenys forestals és indiscutible l'efecte ambientalment directe que te la gestió forestal (o manca de la mateixa) en vectors tant importants com la biodiversitat, tant vegetal com animal, la qualitat de l'aire, la disposició d'aigua, etc. Quan aquesta gestió és existent, inexistent o d'alguna manera en concret degut a qüestions socioeconòmiques (com ara els preus del mercat, la potenciació de certes fonts d'energia, la burocràcia, etc.), cal doncs tenir-ho en compte.

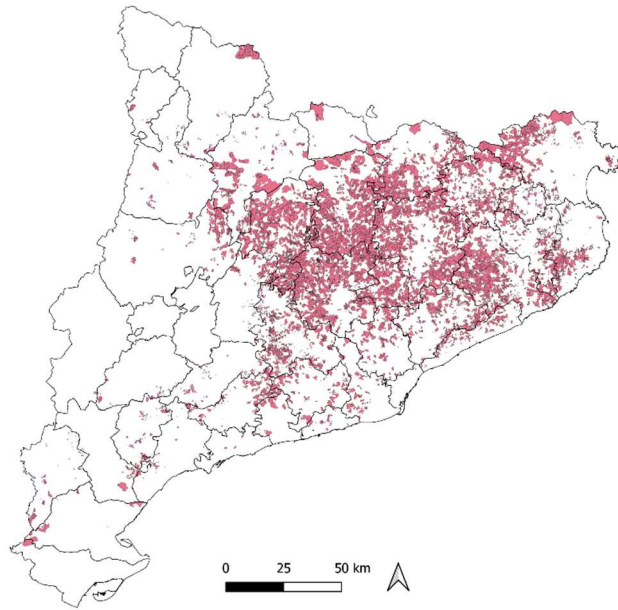
Segons dades cadastrals²¹, el 78% del terrenys forestals són de titularitat privada (1.585.928ha), el 18% són terrenys forestals de titularitat pública d'entitats i administracions locals (357.024ha) i el 4% restant corresponen a terrenys de titularitat pública de la Generalitat (93.644ha). Les comarques amb més superfície forestal de titularitat privada són el Bages, Osona, el Berguedà, l'Alt Urgell, l'Alt Empordà, la Selva, el Solsonès i el Ripollès, mentre que les que tenen més superfície forestal de titularitat pública són el Pallars Sobirà, la Val d'Aran, l'Alt Urgell, el Pallars Jussà, la Noguera, la Cerdanya i l'Alta Ribagorça (que es corresponen bàsicament a les comarques de muntanya) tal i com s'aprecia en la Figura 7.

Pel que fa a l'estructura de la propietat forestal privada, aquesta es troba molt atomitzada: un 52% de les propietats privades de Catalunya tenen una superfície inferior a 1ha i només representen un 2,8% de la superfície forestal privada total, mentre que un 46,8% de les propietats tenen una superfície compresa entre 1 i 100ha, corresponents a un 55,7% de la superfície forestal privada catalana. Només un 1,2% de les propietats tenen més de 100ha però, per contra, representen un 41,5% de la superfície forestal privada catalana. A aquesta distribució molt irregular pel que fa a la mida de les finques, s'hi afegeix també una gran diversitat del potencial econòmic dels aprofitaments forestals, en general més limitats a major caràcter xèric del clima (sud de Catalunya).

Del total de propietat forestal privada, gairebé un terç està planificada. És a dir, gestionada per un Instrument d'Ordenació Forestal (IOF). La distribució territorial de la planificació és desigual, destacant un alt percentatge de finques amb planificació a la Catalunya Central i Comarques Gironines, i un baix percentatge al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre (Figura 18).

²¹ Estructura de la propietat Forestal de Catalunya. Anàlisi de dades cadastrals, Centre de la Propietat Forestal 2012. http://cpf.gencat.cat/ca/detalls/Article/11_Estructura-propietat-forestal-catalaunya-analisi-dades-castrals

Figura 18. Finques forestals privades amb Instrument d'Ordenació Forestal

Font: Elaboració pròpia a partir de les bases de dades del Centre de la Propietat Forestal, 2023.

Tal i com s'ha comentat, les forests de titularitat pública es concentren, sobretot, a les comarques de muntanya i al llarg dels Pirineus i Prepirineus. Pel que fa a la dimensió, tenen una distribució per intervals diferent, ja que les finques, en general, tenen superfícies més grans que les privades. Les finques més petites d'1ha representen el 0,9%, les de 10 a 100ha el 35,9%, les de 100 a 1.000ha el 52,2% i les de més de 1.000ha l'11%.

Segons l'article 11 de la Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya, els terrenys forestals de propietat pública o privada que han d'ésser conservats i millorats per llur influència hidrològica-forestal poden ésser declarats d'utilitat pública o protectors. L'actualització del Catàleg de Forests d'Utilitat Pública (UP) i de Forests Protectores, així com el compliment de la normativa forestal, és competència de la Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi

A Catalunya la superfície forestal declarada d'UP és de 393.846ha que correspon a 414 finques. El 81% d'aquestes forests són propietat de municipis i d'entitats municipals descentralitzades i el 19% de la Generalitat de Catalunya. Les agències públiques, diputacions i Estat tenen cadascun menys d'un 1% de forests catalogades. Les comarques que tenen més forests declarades d'UP són el Pallars Sobirà (78.133ha), la Vall d'Aran (56.508ha), el Pallars Jussà (38.814ha) i l'Alt Urgell (36.806ha).

La distribució desigual en la planificació de les finques forestals, principalment privades, responen a diferents casuístiques com ara el rendiment dels productes forestals, la disposició del terreny (es a dir, facilitat per accedir al producte), la dimensió de la finca, factors de mercat, les ajudes a la gestió forestal sostenible, la capacitat d'abordar la burocràcia, etc.

El PGPF efectua una anàlisi detallada del sector forestal on aquestes variables s'estudien i es diagnostiquen concretament. Caldrà tenir en compte la previsió futura d'aquests aspectes, i com això pot afectar les característiques ambientals dels boscos.

5. Aspectes ambientalment rellevants

5.1 Aspectes rellevants del medi en relació a la gestió i conservació dels terrenys i recursos forestals

A continuació es mostra, en termes generals, quins són els aspectes més rellevants sobre el medi que poden ser afectats per la planificació, aprofitament i conservació dels recursos i espais forestals de Catalunya, i que s'han de tenir en compte a l'hora de plantejar l'avaluació ambiental del PGPF:

- **Usos del sòl:** La superfície forestal de Catalunya s'estén aproximadament en un 64% del territori i hi ha hagut un increment dels usos recreatius, socials i industrials (instal·lació de infraestructures d'energia renovable per exemple) de les àrees forestals mentre que alhora, en moltes zones, hi ha hagut una disminució dels aprofitaments forestals. És necessari establir un marc de referència que permeti garantir els aprofitaments forestals sostenibles (veure últim punt), i vetllar per a que els nous usos no actuïn en perjudici de la gestió forestal i els drets dels titulars de les forests.
- **Riscos naturals i adaptació al canvi climàtic:** Els riscos naturals, en especial els incendis forestals però també altres situacions multi-risc entre factor biòtics i abiòtics que s'estan donant, són una amenaça molt important pels boscos catalans, i que es poden veure incrementats en intensitat i impacte sobre la societat per efecte del canvi climàtic. Per tant, el context de canvi climàtic provoquen un augment de l'exposició i la vulnerabilitat de les masses forestals vers els riscos naturals, que cal mitigar en la mesura possible, tot afavorint la resiliència i major adaptació als escenaris previstos. A més, molts d'aquests riscos forestals suposen una amenaça sobre la població i les activitats del territori.

Per altra banda, en el marc de l'agenda climàtica, cal tenir en compte els efectes de l'expansió dels boscos i de la manca de gestió sobre el cicle de l'aigua i el aprovisionament i disponibilitat dels recursos hídrics, tant per a la població com per a les activitats econòmiques, que poden esdevenir crítics en un context de canvi climàtic.

- **Erosió i pèrdua d'estocs i de la capacitat d'embornal de carboni:** La previsió del canvi climàtic indica unes conseqüències per als ecosistemes forestals i la seva biodiversitat com són el desplaçament dels pisos bioclimàtics o la supervivència de les espècies. Junt amb la pèrdua de la funció protectora per efecte dels riscos naturals, el desplaçament de la tipologia de boscos pot tenir uns efectes directes en la fixació del sòl, a banda d'aspectes com la mitigació dels efectes del canvi climàtic mitjançant la fixació de CO₂. Cal preveure en la mesura del possible aquests canvis i proposar una gestió adequada en relació als sòls i l'erosió.
- **Biodiversitat:** La biodiversitat és un element més de la riquesa dels terrenys forestals, i és per això que s'identifiquen terrenys forestals d'interès especial d'acord amb la Xarxa Natura 2000, i que es poden veure complementats amb altres categories referides als boscos madurs o als boscos de ribera per exemple. Les propostes de gestió del PGPF seran compatibles amb la conservació de la biodiversitat, d'acord al principi de gestió forestal sostenible i els objectius de conservació de les figures de protecció.

- **Aspectes socioeconòmics:** El sector forestal català es desenvolupa generalment en un context de baixa rendibilitat econòmica dels aprofitaments forestals i comercialització dels seus productes, el que dificulta la fixació de la població en el territori així com la innovació industrial i tecnològica. L'abandonament de les zones rurals pot comportar una disminució de la inversió en el territori i dificultar el funcionament de la cadena de valor dels productes forestals. A més, la manca de gestió pot tenir efectes negatius en els aspectes esmentats anteriorment sobre la vulnerabilitat dels boscos als riscos naturals (plagues i malures, incendis forestals, etc.) i els efectes catastròfics de les pertorbacions naturals, així com una reducció dels recursos hídrics.

A tall d'exemple, la Taula 3 inclou la matriu DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats) sobre els boscos i el sector forestal que consta al PGPF 2014-2024 i la qual reflecteix l'abast dels aspectes descrits fins ara.

El procés de redacció del PGPF, d'acord amb l'alternativa escollida, preveu fer-ne una revisió i actualització amb la participació dels actors del territori.

Taula 3. Matriu DAFO dels boscos i sector forestal a Catalunya del PGP 2014-2024

FEBLESES (D)	FORTALESES (F)
D.01. Baixa rendibilitat econòmica dels aprofitaments forestals	F.01. Importància dels terrenys forestals
D.02. Valoració deficient dels recursos forestals (externalitats i productes no fusters)	F.02. Font d'equilibri i vertebració territorial
D.03. Necessitat d'aportació externa de recursos econòmics	F.03. Generador d'externalitats positives
D.04. Mancances administratives	F.04. Sector estructurat
D.05. Baixa professionalització i marginalitat dels treballadors agro-silvo-pastorals	F.05. Elevat grau de consens en la diagnosi de la situació
D.06. Comunicació insuficient entre els diferents agents	F.06. Experiència en processos participatius i estructures de corresponsabilitat
D.07. Manca d'incendis específics per equilibrar les diferències territorials	F.07. Capacitat de reacció del sector davant les polítiques proactives i estables
D.08. Propietat absentista respecte a la gestió en determinades zones	F.08. Capacitat de superar crisis i adaptació als canvis tant físics com socials
D.09. Existència de zones poc o mal gestionades	F.09. Sector surer competitiu, singular i ben estructurat
D.10. Infrarepresentació de certs tipus de boscos	F.10. Existència de gestió forestal sostenible en part del territori
D.11. Manca d'infraestructures (recreatives, protecció, gestió, etc..)	F.11. Certificació forestal
D.12. Necessitat davant els riscos naturals (incendis, plagues, vent, neu, inundacions)	F.12. Oferta formativa de grau mig i universitari
D.13. Manca de comunicació amb la societat	F.13. Existència de centres de recerca i desenvolupament tecnològic.
D.14. Dificultat de conciliar la producció i la protecció	F.14. Existència d'un sistema per a la detecció de focs forestals i l'actuació immediata
D.15. Mancances d'informació bàsica sobre els ecosistemes forestals en un context de canvi global	
AMENACES (A)	OPORTUNITATS (O)
A.01. Aparició de nous productes competidors i substitutius	O.01. Consideració dels terrenys forestals com a infraestructura bàsica del país
A.02. Mercats mundials de productes forestals oberts	O.02. Bona imatge internacional
A.03. Manca de planificació territorial integral a diferents nivells i entre sectors	O.03. Terciarització de les economies a les zones rurals
A.04. Ús i gaudi gratuït (free riding) dels béns i serveis forestals	O.04. Millora de la percepció pública i política dels boscos en els darrers 10-15 anys
A.05. Pèrdua d'importància de les funcions productives remunerades enfront de les socials	O.05. Interès popular pels boscos
A.06. Dificultats de gestió causats per la limitació d'espais protegits	O.06. Augment de les facultats decisòries a Catalunya
A.07. Pèrdua de pes de les zones meridionals en el context europeu	O.07. Vertebració de la societat civil i experiència de corresponsabilització
A.08. Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica	O.08. Reforma de la PAC cap a una política integral del territori rural
A.09. Incendis catastròfics (i altres riscos)	O.09. Demanda d'energies renovables
A.10. Abandonament rural de la població	O.10. Progressos en la valoració de les externalitats
A.11. Evolució heterogènia dels espais forestals en el territori	O.11. Impuls donat pels processos internacionals
A.12. Educació ambiental i forestal social insuficient i predomini de d'una perspectiva urbana dels espais forestals	O.12. Flux de recursos, interès i formació generats pels Espais Naturals Protegits
A.13. Pressió urbana sobre els espais forestals	O.13. Assumpció social i política de la sostenibilitat com a pilar bàsic de totes les polítiques
A.14. Marginalitat del sector forestal respecte als altres sectors agraris	O.14. Augment de la demanda ambiental
	O.15. Major demanda de productes naturals i matèries primeres renovables
	O.16. Noves tècniques de suport (SIG, internet, TICs.)
	O.17. Reforçament dels instruments econòmics a la política ambiental
	O.18. Proximitat física de mercats industrials i terciaris
	O.19. Aparició de noves associacions forestals i increment de la vertebració del sector

5.2 Identificació dels impactes previsibles

Els impactes ambientals són els efectes ambientals que és previsible que es potenciïn, es contrarestin o es neutralitzin amb la posada en pràctica del PGPF. Són, per tant, els àmbits dels impactes ambientals, positius o negatius, que afecten els espais forestals i s'han escollit les següents com els més significatius:

- 1) Efectes del canvi climàtic i contaminació atmosfèrica
- 2) Conservació de la biodiversitat
- 3) Fragmentació territorial
- 4) Ecotons i mosaic
- 5) Risc d'incendi forestal
- 6) Risc d'inundacions i altres riscos naturals
- 7) Conservació i aprofitament dels recursos forestals
- 8) Cicle de l'aigua i disponibilitat dels recursos hídrics
- 9) Risc d'erosió i pèrdua de sòl

A continuació, s'elabora una matriu de valoració envers els principals impactes identificats en tres nivells:

- **Agreuja:** implica un increment dels efectes negatius, per exemple, la pèrdua de recursos i biodiversitat forestal, l'augment dels riscos naturals, dels desequilibris territorials, etc.
- **Compensa:** n'atura els factors que generen una evolució negativa sobre els factors descrits, per exemple, l'expansió dels boscos degut a l'abandonament de l'activitat agrícola o ramadera.
- **Mitiga:** L'acció del Pla té efectes positius sobre el factor descrit, millorant la situació inicial i reduint els seus aspectes i/o tendències negatives, per exemple, l'increment de vulnerabilitat dels boscos front els efectes del canvi climàtic, la reducció de la capacitat de fixació de carboni o de l'aprovisionament d'aigua, etc.

En alguns casos, no s'ha identificat cap relació directa rellevant entre les accions i els possibles impactes.

L'anàlisi s'efectua al nivell de la proposta d'eixos i línies d'actuació que conté el document inicial del PGPF 2024-2040 (Taula 4).

Taula 4. Matriu de valoració dels impactes ambientals de les línies d'actuació del PGPF 2024-2040

<table border="1"> <tr><td>Agreuja</td><td style="background-color: red;"></td></tr> <tr><td>Compensa</td><td style="background-color: orange;"></td></tr> <tr><td>Mitiga</td><td style="background-color: green;"></td></tr> <tr><td>Sense efecte remarcable</td><td style="background-color: gray;"></td></tr> </table>	Agreuja		Compensa		Mitiga		Sense efecte remarcable		POTENCIALS IMPACTES	Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica	Biodiversitat	Fragmentació territorial	Ecotons i mosaic	Risc d'incendi forestal	Risc d'inundacions i altres riscos naturals	Recursos forestals	Cicle de l'aigua i disponibilitat de recursos hídrics	Risc d'erosió i pèrdua de sòl
Agreuja																		
Compensa																		
Mitiga																		
Sense efecte remarcable																		
MESURES DEL PGPF: LÍNIES D'ACTUACIÓ (LA)																		
Eix 1. Governança, Finançament i Comunicació																		
LA 1.1. Planificació estratègica																		
LA 1.2. Actualització de normatives forestals																		
LA 1.3. Governança compartida dels boscos i participació dels ens locals																		
LA 1.4. Finançament i fiscalitat forestal																		
LA 1.5. Programa de comunicació i divulgació dels valors forestals																		
Eix 2. Bioeconomia i Desenvolupament rural i territorial																		
LA 2.1. Impuls de la gestió multifuncional planificada dels terrenys forestals																		
LA 2.2. Increment de la mobilització de productes fusters i optimització del cicle del carboni																		
LA 2.3. Mobilització d'altres productes forestals																		
LA 2.4. Millora i diversificació de la transformació industrial i l'ús de bioproductes de valor afegit																		

	POTENCIALS IMPACTES									
	Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica	Biodiversitat	Fragmentació territorial	Ecotons i mosaic	Risc d'incendi forestal	Risc d'inundacions i altres riscos naturals	Recursos forestals	Cicle de l'aigua i disponibilitat de recursos hídrics	Risc d'erosió i pèrdua de sòl	
Agreuja										
Compensa										
Mitiga										
Sense efecte remarkable										
MESURES DEL PGPF: LÍNIES D'ACTUACIÓ (LA)										
LA 2.5 Diversificació i dinamització del sector surer										
LA 2.6 Promoció de l'activitat silvopastoral i els sistemes agroforestals										
LA 2.7 Promoció de la gestió cinegètica i de les reserves de caça										
LA 2.8 Promoció de la gestió piscícola i pesca continental sostenible										
LA 2.9 Valorització de les externalitats i pagaments ambientals										
Eix 3. Incendis forestals i adaptació al canvi climàtic										
LA 3.1. Impuls a la creació de paisatges resilents i gestió global del risc d'incendis forestals										
LA 3.2. Planificació, creació i consolidació de les infraestructures de prevenció d'incendis i suport a l'extinció										
LA 3.3. Boscos i aigua: foment de la gestió hidrològic-forestal i conservació dels sòls forestals										
LA 3.4. Sanitat forestal: seguiment de l'estat vital dels ecosistemes forestals davant el canvi climàtic i gestió de les plagues i malures										
LA 3.5. Manteniment, millora i ús sostenible dels recursos genètics forestals										

	Agreuja		Compensa		Mitiga		Sense efecte remarkable		
	Agreuja	Compensa	Mitiga	Sense efecte remarkable	Agreuja	Compensa	Mitiga	Sense efecte remarkable	
MESURES DEL PGGF: LÍNIES D'ACTUACIÓ (LA)	POTENCIALS IMPACTES								
	Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica	Biodiversitat	Fragmentació territorial	Ecotons i mosaic	Risc d'incendi forestal	Risc d'inundacions i altres riscos naturals	Recursos forestals	Cicle de l'aigua i disponibilitat de recursos hídrics	Risc d'erosió i pèrdua de sòl
LA 3.6. Restauració d'ecosistemes afectats per pertorbacions naturals i lluita contra la desertificació	Mitiga								
Eix 4. Biodiversitat i infraestructura verda									
LA 4.1. Foment de la gestió forestal per a la conservació de la biodiversitat en els ecosistemes forestals	Compensa	Mitiga	Compensa	Mitiga	Agreuja	Sense efecte remarkable	Agreuja	Sense efecte remarkable	Compensa
LA 4.2. Definició i cartografia de la infraestructura verda forestal	Mitiga						Compensa	Mitiga	
LA 4.3. Gestió i conservació de boscos de ribera	Compensa	Mitiga	Mitiga	Compensa	Mitiga	Compensa	Compensa	Mitiga	
LA 4.4. Gestió de les àrees d'interès faunístic i florístic	Compensa	Mitiga	Mitiga	Agreuja	Agreuja	Sense efecte remarkable	Agreuja	Sense efecte remarkable	Compensa
LA 4.5. Ordenació de l'ús recreatiu dels terrenys forestals	Sense efecte remarkable	Mitiga	Sense efecte remarkable	Mitiga	Mitiga	Compensa	Compensa	Sense efecte remarkable	Mitiga
LA 4.6. Impuls al manteniment i millora del domini públic forestal i el domini públic hidràulic	Compensa	Mitiga	Mitiga	Compensa	Mitiga	Compensa	Compensa	Mitiga	Mitiga
Eix 5. Recerca, innovació i formació									
LA 5.1. Impuls a la recerca aplicada i la transferència de coneixement i tecnologia forestal	Mitiga								
LA 5.2. Impuls a la formació qualificada dels treballadors del sector forestal	Compensa	Mitiga	Compensa	Mitiga	Compensa	Mitiga	Compensa	Compensa	Mitiga
LA 5.3. Impuls a la gestió de dades sobre els sector forestal	Mitiga								

<p>Agreuja</p> <p>Compensa</p> <p>Mitiga</p> <p>Sense efecte remarcable</p>	<p>POTENCIALS IMPACTES</p>
	<p>Canvi climàtic i contaminació atmosfèrica</p>
	<p>Biodiversitat</p>
	<p>Fragmentació territorial</p>
	<p>Ecotons i mosaic</p>
	<p>Risc d'incendi forestal</p>
	<p>Risc d'inundacions i altres riscos naturals</p>
	<p>Recursos forestals</p>
	<p>Cicle de l'aigua i disponibilitat de recursos hídrics</p>
	<p>Risc d'erosió i pèrdua de sòl</p>

MESURES DEL PGPF: LÍNIES D'ACTUACIÓ (LA)

Valoració general dels impactes

D'acord amb els objectius i l'esquema programàtic del PGPF 2024-2040, aquest pretén potenciar les dinàmiques i característiques ambientalment positives per a la correcta gestió i conservació dels espais i recursos forestals, incloent la biodiversitat, el conjunt del proveïment dels serveis ecosistèmics així com la seva adaptació als efectes del canvi climàtic i la reducció dels riscos biòtics i abiòtics associats.

En base a aquesta premissa, s'ha identificat que les línies d'actuació previstes principalment mitiguen o compensen els possibles impactes negatius sobre els àmbits identificats, atès que la gestió forestal sostenible i multifuncional ja contempla, en essència, la conservació i ús sostenible dels terrenys i recursos forestals.

Tanmateix, hi ha algunes actuacions que potencialment poden tenir aspectes negatius, fonamentalment segons la forma en que aquestes puguin ser planificades o executades en el territori. A continuació s'esmenten, per cada un dels eixos corresponents, les situacions agreujants identificades i es valoren aspectes compensatoris que podran ser tinguts en compte en el procés de redacció del PGPF:

- Sobre l'eix de **Bioeconomia**, l'increment de la mobilització de productes fusters i optimització del cicle del carboni, la Mobilització d'altres productes forestals, la Diversificació i dinamització del sector surer o la Promoció de l'activitat silvopastoral i els sistemes agroforestals pot tenir efectes contraproductius en la **conservació de la biodiversitat i l'erosió dels sòls**. En aquest cas, la promoció dels aprofitaments forestals hauran de tenir en compte les disposicions de la xarxa d'espais protegits i reserves de fauna i flora, així com garantir les bones pràctiques tan per la conservació de la fauna i flora com del sòl forestal. Val a dir, que la mobilització de productes forestals i l'activitat silvopastoral pot tenir, també, efectes positius pel que fa a la conservació de la biodiversitat i a generar una diversificació dels hàbitats i/o conservar-los.
- Sobre l'eix d'**Incendis forestals i adaptació al canvi climàtic**, la Planificació, creació i consolidació de les infraestructures de prevenció d'incendis i suport a l'extinció pot tenir efectes contraproductius amb la conservació de determinats **hàbitats i espècies protegides**. En aquest sentit, el seu disseny i implementació haurà de considerar els valors ambientals del territori i adoptar-ne les mesures de compensació adients dins el ventall d'actuacions possibles (mitjans mecànics, foc prescrit, etc.) que permetin garantir la funcionalitat de l'actuació estratègica tot comptant amb la coordinació i agilització de la tramitació ambiental dels expedients adient. Aquestes actuacions a més, però sobretot pel que fa al Foment de la gestió hidrològic-forestal i conservació dels sòls forestals a escala de conca, poden comportar models de gestió que comprometin l'**obtenció de rendes**, amb el que caldrà preveure les mesures de governança adients als titulars dels terrenys. Val a dir que la planificació estratègica per a la gestió del risc de grans incendis forestals suposen, en conjunt, un guany social sobre el conjunt dels valors ambientals i dels recursos forestals del territori protegit, a banda de la protecció sobre les persones, infraestructures i activitats econòmiques del territori. De la mateixa manera, la millora del proveïment d'aigua, pot tenir uns efectes agreujants sobre la finca mentre que els beneficis ambientals repercuten sobre el conjunt de la societat.

- Sobre l'eix de **Biodiversitat**, el Foment de la gestió forestal per a la conservació de la biodiversitat en els ecosistemes forestals o la Gestió de les àrees d'interès faunístic i florístic, com en el punt anterior, poden **comprometre l'aprofitament dels recursos forestals** i, per tant, caldrà preveure les mesures de governança adients als titular dels terrenys. A més, en ambdós casos, les disposicions ambientals poden ser contràries a les actuacions sobre la vegetació necessàries per a la **reducció del risc d'incendis forestals**, sobretot pel que fa a les zones estratègiques, amb el que caldrà plantejar la millor alternativa que permeti acomplir el conjunt d'objectius esperats.

6. Consideracions finals

La redacció del PGPF 2024-2040 tindrà en compte el conjunt de plans i programes concurrents que tenen efecte sobre les disposicions del mateix.

Per altra banda, la redacció del PGPF 2024-2040 tindrà en consideració els potencials impactes sobre els aspectes ambiental rellevants i establirà les accions i mesures corresponents per tal de potenciar els efectes de mitigació, mantenir els aspectes de compensació i evitar els potencials efectes agreujants.

Assistència tècnica:
Marta Serra, Geògrafa
Eduard Plana, Enginyer de forests
Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)